

1530

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

jem 104975

**"כשהייל מניה תפילין – הוא מתאחד עם כל
היהודים שמניחים תפילין באותה שעה, ועם כל
היהודים שהניחו תפילין במשך כל הדורות.
כך הצבא נעשה עצום, בכמות ובאיכות"
התוועדות עם הרבי / עמוד 3**

**"מצער לראות יהודי מתענה מדברים שאין להם יסוד"
לקט מכתבים בנושא דאגה וביטחון בקדוש ברוך הוא**

בענייני דיומא, הבאנו לקט מכתבים של הרבי לנמענים שונים, שעוסקים כולם בנושא דומה: הדאגה והקושי להתמודד איתה. הרבי חוזר ומזכיר שדי בהתבוננות פשוטה בכך שהקדוש ברוך הוא משגיח על כל אחד בהשגחה פרטית כדי לחזק את הביטחון בהשם, ועל כן אין שום מקום לדאגה.

במדור ההתוועדות הבאנו קטע משיחה שבו הרבי מדבר על מורך הלב שעלול להתעורר אצל החיילים המגנים על עם ישראל, בראותם את מספרם העצום של האויבים שסביבנו. על ידי קיום מצווה מעשית, כל חייל מתאחד עם כל היהודים שקיימו את אותה מצווה **לאורך ההיסטוריה** - וכך הוא מתחזק בידיעה שהוא חלק מצבא עצום בכמות ובאיכות.

בנושא מפגשם המחודש של יוסף ובנימין המתואר בפרשה, הבאנו את השיחה ובה הרבי מסביר מדוע כל אחד מהם בכה על המקדש שייחרב בחלקו של אחיו ולא בחלקו שלו. על מפגשם של יוסף ויהודה, הבאנו מאמר של הרבי הקודם שמסביר את שתי הגישות השונות שהם מייצגים בעבודת השם.

03 מספרם של האויבים שסביבנו עלולה להפיל מספרם של האויבים שסביבנו עלולה להפיל פחד ומורך לב אצל החיילים העומדים על המשמר ומגנים על עם ישראל. העצה לזה היא קיום מצווה מעשית - כשחייל מניח תפילין, הוא מתאחד עם כל היהודים שהניחו תפילין לאורך ההיסטוריה, וכך הצבא נעשה צבא עצום בכמות ובאיכות • **התוועדות עם הרבי**

04 מתי נכון לבכות ומתי לא? יש בכלל כללים שיכולים לנסח את מדד הבכי? פגישתם המחודשת של יוסף ובנימין יכולה ללמד אותנו כמה כללים חשובים • **שיעור בלקוטי שיחות**

12 מה מקום לדאגה? / אין צורך בהוכחות פילוסופיות מסובכות ועמוקות / "מצער לראות כיצד יהודי מתענה מעניינים שאין להם יסוד" - לקט מכתבים בנושא דאגה וביטחון בקדוש ברוך הוא • **מכתב מבואר**

14 אחת הסוגיות המרתקות במחשבה היהודית היא השאלה: מה חשוב יותר - הכוונה או העשייה? השלמות או המאמץ? השכל או הרגש? מסתבר שהדמויות של יוסף ויהודה מכרשת השבוע הן הגילום הראשוני של שתי התפיסות הללו • **אור וחיות**

18 מנהג ישראל, ובפרט בקרב קהילות החסידים, שלא ללמוד תורה בשעות הראשונות של יום לידת 'אותו האיש', וזאת כדי שלא להוסיף חיות בקליפות. כיצד בכל זאת אפשר לנצל את הזמן לעניינים מועילים? על מנהגי רבותינו נשיאנו והתייחסות הרבי לליל ניטול • **ניצוצי רבי**

עת לדעת - 20 • לוח חב"ד - 21 • שניים מקרא - 22 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרנוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1530

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

כשהייל מניח תפילין – הוא מתאחד עם כל היהודים שהניחו תפילין לאורך כל ההיסטוריה

(מהתוועדות ראש חודש אלול תשל"ה)

אלו שעומדים על המשמר ומגנים על עם ישראל בכל מקום שהם, בשעה שמסתכלים מסביבם ורואים ומתבוננים בכמות של הצד שכנגד [האויבים - הגדולים הרבה יותר מעם ישראל], לפעמים בא היצר [הרע] ומתחיל לבלבל, ורוצה ליטול או למעט מהתקיפות שיש לעם שהוא "נצר מטעיי מעשה ידי להתפאר".

אך בשעה שהוא [החייל] עושה מצווה מעשית בפועל - שמבלי להתחשב עם אופן הנהגתו לפני רגע, מבלי להתחשב עם החינוך שקיבל, מבלי להתחשב עם המלעיגים מבחוץ ומבפנים, ומבלי להתחשב עם המעמד ומצב הזמני שהוא נמצא בו, עושה מעשה שנצטווה [עליו] בתורה, [יש לזה כוח לבטל את הפחדים].

בשעה שמניח תפילין, נעשה חלק ומתאחד עם כל בני ישראל שמניחים תפילין באותה שעה בכל קצווי תבל, ועם כל בני ישראל שהניחו תפילין במשך כל השנים והדורות כולם, החל מהפעם הראשונה שהתחילו להניח תפילין. כך שנעשה צבא עצום בכמות ובאיכות.

ו[אפילו] התבוננות קלה בזה, בכוחה לבטל [את] כל העניינים של מורך לב, כל העניינים של המלעיגים וכל העניינים שרוצים להחליש אותו. שכן גם על ידי חשבון פשוט בא לידי הוכחה ש"אנחנו בשם השם אלוקינו נדגול", וכל הכמות של ה"שבעים זאבים" עם כל העניינים שמסביבם אין להם ערך וממשות כלל. וכיוון שנעשה חלק מעם ישראל, הרי זה צבא עצום, שהוא חלק ממנו, וכל הצבא נעמד להגן ולהציל [כל] חלק מהצבא. ומה שעליו לעשות כדי שעניין זה יהיה אצלו ה'נשק' האמיתי, הרי זה עניין של פועל - קיום מצווה **בפועל**.

יש להסביר, בדברים היוצאים מן הלב, לכל אחד ואחד מאלו שתפקידם ושליחותם להגן על בני ישראל בכל מקום שנמצאים, שבכל יום צריך להיות אצלם עניין של עשיית מצווה בפועל:

החל מתחילת היום - הנחת תפילין בימות החול, שיש בזה סגולה מיוחדת, שעל זה נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליך ויראו ממך";

ועל דרך זה כשרות המאכלים, שאז, כאשר [הוא אוכל מזון כשר ו]המאכל נעשה דם ובשר כבשרו, הרי זה דם יהודי ובשר יהודי, והוא מגן על כל דבר של יהודים ושל יהדות עם כל התוקף ובמלוא הניצחון, ועושה זאת בשמחה ובטוב לבב וגם מעודד בזה את חבריו הקרובים אליו והרחוקים ממנו; ועל דרך זה ללמוד בכל יום על כל פנים פסוק אחד בתורה שבכתב שחרית [ביום] ופסוק אחד ערבית [בלילה], ומאמר חז"ל שחרית ומאמר חז"ל ערבית. וליתן בכל יום מימות החול על כל פנים פרוטה אחת לצדקה.

וזה פועל בנוגע לעיקר תפקיד הצבא, שההגנה תהיה באופן שמלכתחילה לא יעלה בדעתו של אף אחד שיוכל להתמודד עם גוי גדול ועצום כזה, ועד שנעשה בפועל "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד".

מכגש היסטורי

בפרשת ויגש אנו קוראים על רגע דרמטי, אולי הדרמטי ביותר בספר בראשית.

בפרשות האחרונות אנו עוקבים אחרי סיפור יוסף ואָחָיו: הקנאה בין האחים מובילה אותם למכור את יוסף לשיירת סוחרים היורדת מצרימה, במצרים יוסף נמכר כעבד ובעקבות עלילה מוכנס לכלא. לאחר יותר משנתיים יוצא יוסף לחירות, והופך בבית אחת למשנה למלך מצרים בעקבות פתרון חלומו של פרעה.

שנות הרעב אותן ראה פרעה בחלומו מגיעות. הרעב מגיע גם לארץ כנען, מקום מגורי משפחת יעקב, והאחים יורדים למצרים לקנות אוכל. יוסף, שמזהה את אחיו, מסתיר את זהותו ודורש מהם להוריד למצרים גם את אחיהם הקטן, בנימין, שהוא בעצם אחיו היחיד של יוסף מאימו, רחל. כשבנימין מובא לפניו, מעמיד יוסף את אחיו במבחן נאמנות ואחריות לבנימין הקטן, והם אכן מוכנים לשלם כל מחיר כדי לשמור עליו.

וכאן מגיע הרגע הדרמטי: יוסף נותר לבד בחדר עם אחיו וחושף בפניהם את זהותו. בתחילה אווזות באחים תדהמה ומבוכה, אך יוסף מבקש מהם להתקרב אליו ומסביר להם שהוא לא כועס עליהם ולא מחפש נקמה. אז מתפוגג המתח, והתרגשות של שמחה גדולה אווזת את המשפחה המתאחדת לאחר עשרים ושתיים שנות נתק.

כך מתארת התורה את הרגעים המרגשים:

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו גִּישׁוּ נָא אֵלַי, וַיֵּגֶשׁוּ...

וַיִּפֹּל עַל צְוֵארֵי בְנֵימִן אָחִיו וַיִּבְכֶּה, וּבְנֵימִן בָּכָה עַל צְוֵארָיו.

וַיִּנָּשֶׁק לְכָל אָחָיו וַיִּבְכֶּה עֲלֵיהֶם וְאָחָיו כֵּן דִּבְרוּ אִתּוֹ.

יוסף ובנימין, בניה היחידים של רחל שנפטרה בדמי ימיה, האחים האוהבים וקשורים כל כך זה לזה, ובמשך עשרים ושתיים שנה כה התגעגעו והשתוקקו לשוב ולהיפגש - נופלים כעת זה על צווארו של זה ובוכים.

אך משמעותם של פסוקים אלו חורגת מתיאור של אירוע, דרמטי ומרגש ככל שיהיה, שכן התורה איננה ספר היסטוריה. פסוקי התורה הוכתבו למשה אות באות מפי השם, כדי ללוות את עם ישראל במשך כל הדורות. אם התורה מספרת לנו על המפגש בין יוסף לבנימין, זה משום שהוא סיפור **מכונן** לחיי עם ישראל לדורות. האנקדוטה הזו היא אבן דרך משמעותית בחייו של כל יהודי בעם ישראל, לנצח.

1. בראשית, מה, ד. שם, יד-טו.
2. רד"ק כאן. וראה פירוש רש"י ויגש, מג, ל.

שיעור בלקוטי שיחור

שערי דמעות

החיים של כל אחד מאיתנו התחילו בבכי, ומאז, לאורך החיים, אנחנו נכגשים בו שוב ושוב. ברגעי שמחה כמו ברגעי משבר, הבכי הוא תגובה טבעית המבטאת את רגשותינו.

וכמו כל דבר בעולם, גם לבכי יש מעלות וחסרונות. מתי נכון לבכות ומתי לא? יש בכלל כללים שיכולים לנסח את מדד הבכי?

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות חלק י', שיחה ראשונה לפרשת ויגש

"ויפול על צוארי בנימן אחיו... בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב,

"ובנימין בכה על צואריו", בכה על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף, ועתידי ליחרב.

מתברר ששני הצדיקים הללו, יוסף ובנימין, רואים ברוח קודשם אירועים שעתידיים להתרחש מאות שנים קדימה, שהיו תפניות חשובות בהיסטוריה של עם ישראל כולו. כדי להבין את המשמעות של הבכי ההדדי של שניהם, נסקור בקצרה את האירועים ההיסטוריים שאז עוד היו צפונות העתיד.

כשלוש מאות שנה לאחר מפגש יוסף ואחיו, עומדים צאצאיהם, שְׁמוֹנִים כעת יותר ממיליון איש, על גבולות הארץ המובטחת. בהנהגת יהושע הם נערכים לכיבוש הארץ, ובתום המלחמה מתחלקת הארץ לשנים עשר חלקים. כל שבט משבטי ישראל מקבל חבל ארץ בארץ המובטחת בהתאם לגודלו ולצרכיו. אזורים המוכרים לנו היום בשמות כמו 'גוש דן', 'מדבר יהודה' ו'הרי בנימין' הם שרידי זיכרון לאותה חלוקה.

לאורך כל המסעות והמלחמות, מלווה את בני ישראל המשכן - המבנה הנייד שבו מוקם המזבח ומוקרבים הקורבנות ובו שוכן ארון הברית. עם ההתיישבות בארץ, מעמידים בני ישראל את המשכן ביישוב שילה, בנחלתו של שבט אפרים, ושילה הופכת למרכז החיים הרוחני של עם ישראל. עד היום ניתן לבקר בשרידיה של שילה העתיקה בהרי אפרים ולהתרשם מהעדויות לקיומה של עיר תוססת ופעילה.

במשך כשלוש מאות ושבעים שנה עומד משכן שילה בתפארתו, אך אז מתחילים הכוהנים להתרשל בעבודתם ולהתנהג בצורה בלתי הולמת, והעונש לא מאחר להגיע. הפלשתים, היושבים לאורך הקצה המערבי של הארץ (אזור אשקלון, אשדוד ועזה של ימינו), יוצאים למלחמה. בני ישראל מפסידים בקרב, וארון הברית שליווה אותם נופל בשבי הפלשתי. בהיעדר ארון הברית, מאבד המשכן את חשיבותו וערכו. משכן שילה נחרב ואיתו המרכז הרוחני והתרבותי של עם

חולפות חמישים ושבע שנים. בשנים אלו עובר עם ישראל תמורות משמעותיות: שאול מתמנה למלך הראשון של העם, שאול נהרג בקרב ודוד עולה על כס המלוכה, כובש את ירושלים והופך אותה לבירת ישראל, ולאחר מות דוד עולה שלמה בנו על כס המלוכה. מלכות שלמה הייתה תקופה של שלום ושגשוג, והשם מורה לו לבנות בית קבע לארון הברית. בית המקדש הראשון נבנה בירושלים.

ירושלים היא עיר השוכנת על הגבול, חציה בשטחו של שבט יהודה וחציה בשטחו של שבט בנימין. קו הגבול מתפתל ומתעקל ועובר בתוך בית המקדש, כשהוא חוצה אותו לשניים: המבנה המרכזי, ההיכל, בו שוכן ארון הברית, נמצא בנחלת בנימין, ואילו חצר בית המקדש והמזבח נמצאים בנחלתו של שבט יהודה⁴.

מאז נבנה בית המקדש, הופכת ירושלים להיות ליבו של העם היהודי עד היום הזה. מעתה ועד עולם, שורה השכינה במקום בו נבנה בית המקדש וזו נקודת החיבור בין השמיים לארץ, בין האדם לאלוקיו.

במשך השנים בהן עומד בית המקדש הראשון על תילו, מעניק השם לעם ישראל שליטה בארץ הקודש. אך ברבות השנים מידרדר מצבו הרוחני של העם, והשם שולח את נבוכדנצר מלך בבל, האימפריה החזקה באותה תקופה, לכבוש את הארץ ולהחרב את בית המקדש. כך, לאחר ארבע מאות ועשר שנות פריחה ושגשוג שבהן בית המקדש היה הלב הפועם של עם ישראל - המקדש נחרב.

כשבעים שנה לאחר החורבן, כורש הגדול, מלך פרס, יוצא למסע כיבוש אדיר במרחבי המזרח התיכון. הוא מכניע את הבבלים, ומאפשר לעם ישראל לחזור ולבנות את בית המקדש תחת חסותו. העם משתקם אט אט מפצעי החורבן הראשון, ירושלים נבנית ובית המקדש חוזר לתפארתו.

תהפוכות לא מפסיקות להתרחש בארץ. הפרסים נופלים ובמקומם באים היוונים. הם מנסים לדכא את העם היהודי, שמשיב מלחמה ונוחל ניצחון פלאי, המוכר לנו כנס חנוכה. המלוכה היהודית מתחדשת והחשמונאים

3. מגילה, טז, ב. הובא בפירוש רש"י כאן על הפסוק.

4. מגילה, כו, א.

להרגיש את הצער והכאב של האחר ולהזדהות איתו בצורה עמוקה. אבל לצד זאת, האם אין כאן סוג של **אדישות והתעלמות** מהחורבן האישי? האם הם לא היו אמורים לבכות קודם כל ולפני הכול כל אחד על החורבן 'שלו'?

חיים היה אברך שנחשב עילוי ומתמיד גדול, והיה שקוע כל היום בלימודו. בנוסף לכך, היה מהדר גדול במצוות והקפיד על קלה כבחמורה.

יום אחד קרא לו הרב בבית המדרש, ובפיו שאלה: "הזדמנה לידי מצווה חשובה של עזרה לאישה קשת יום. האם תוכל לקחת על עצמך את המצווה הזו ולקיימה?"

חיים נענה בשמחה להצעה לקיים מצווה גדולה כל כך של גמילות חסד, והרב סימן לו שהאישה מחכה ליד הפתח.

מיהר חיים לצאת מבית המדרש, ולהפתעתו גילה שם את אשתו עומדת עם סלי קניות כבדים. "חיים, תוכל לעזור לי לסחוב את הקניות הביתה?"...

אנו מתרגשים לתרום לארגוני חסד מצילי חיים, ומרגישים סיפוק כאשר אנחנו עוזרים למישהו שנגמר לו המצבר באמצע הכביש ומציעים לו טרמפ הביתה.

אלו מעשים ראויים לציון, בהחלט. אך אסור לשכוח שגם לעצמנו ולמשפחתנו הקרובה עלינו לעשות 'טובות'. עזרה בנקיונות הבית או לדאוג שהילדים יהיו בשקט כשאימא ישנה, זו 'עזרה לזולת' לא פחות מאשר עזרה לנהג שנתקע באמצע הכביש. אין לנו זכות לוותר על עזרה כזו.

לא לבכות, לעשות

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

וביאור הדבר:

ענין הבכיה כפשוטו, בענייני העולם, הוא בכדי להקל על הבוכה.

וכנראה בחוש, שכאשר האדם בוכה על ענין המיצר ומעיק לו, אין בכוחה של בכיה זו לתקן משהו בדבר שגרם אותה, אלא שבוכה וירווח לו.

שולטים בארץ עד עליית האימפריה הרומית. תחת השלטון הרומי, שנאת חנם ופלגנות בתוך העם מביאה את הטרגדיה של חורבן הבית השני, ארבע מאות ועשרים שנה אחרי שנבנה.

אם כן, שלוש פעמים נחרב המקום שבו שרתה השכינה ובו עבדו את השם: פעם אחת בשילה, ופעמיים בירושלים.

נשים לב שמשכן שילה שוכן בהר אפרים - בנו של יוסף, ובתי המקדש שכנו בחלקו של בנימין. וכך, המפגש בין שני האחים האוהבים לאחר הנתק הארוך טעון במשמעות היסטורית עתידית. הם בוכים לא רק בכי של פורקן על סיום הפרידה הממושכת ביניהם, אלא גם על מה שהם יודעים שעומד לקרות. הם נפגשים כשני אבות לשבטים, שרואים בעיני רוחם את מה שעתיד להתרחש לצאצאיהם, ועל זה הם בוכים. זהו בכי על נקודות השבר הגדולות בהיסטוריה של עמנו.

מה עם החורבן שלך?

כעת נשים לב לפרט מפתיע. שני האחים מתאבלים, כואבים ובוכים; אך כל אחד מתאבל על חלקו של אחיו, לא על חלקו שלו עצמו!

בעוד יוסף בוכה ומתאבל על הטרגדיה שתתרחש בחלקם של צאצאי בנימין, בנימין איננו בוכה על כך. וכן להיפך, לבנימין כואב על משכן שילה שנחרב, אך כאילו מתעלם מהחורבן הכפול של שני בתי המקדש שיתרחש בחלקו שלו. איך אפשר להסביר את זה?

נקרא את השאלה בלשונו של הרבי:

למה בכה יוסף על המקדשות בחלקו של בנימין, ובנימין בכה על המשכן בחלקו של יוסף?

לכאורה, אדרבא - כל אחד מהם עליו לבכות על חורבן בית המקדש שבחלקו הוא!

הרי בודאי שלכל אחד מהם נוגע יותר בית המקדש שלו, ובמילא גם הבכיה היא ראשית כל על חורבנו של המקדש שלו.

איך ייתכן שיוסף הצדיק וכך גם אחיו בנימין בכו והזדהו רק עם הצרות והבעיות של האחר, ועצמו עין מול מה שיקרה בחלק שלהם עצמם? נכון, יש כאן אמפתיה ברמה גבוהה מאד, יכולת

כך גם כאשר אדם חש כאב גדול, הבכי מאפשר לו לתעל את הרגש החוצה. כך הוא יכול לעכל את מה שקורה לו ולתת לרגשות שלו ביטוי נכון. זו בהחלט תוצאה פסיכולוגית חיובית של הבכי, אבל זה לא הכול:

מזה מובן, אשר כשיש בידו לתקן את העניין, הרי, אדרבה, אין מקום להרגיע את רוחו בבכייה אלא צריך הוא לעשות ולתקן.

במצב של אובדן או טרגדיה שאין בנו את הכוח לתקן אותו, כאשר זה גדול מאיתנו ולא בידיים שלנו, הבכי הוא המפלט. הוא התגובה שמאפשרת לנו להביע את הכאב, הצער או חוסר האונים שלנו. אך כאשר המצב הוא בר תיקון, כאשר אנחנו יכולים לקחת יוזמה ולעשות - הצער והכאב אמורים להיות מנותבים לפעולה, זה צריך להזריק בנו מוטיבציה לעשייה. המטרה כעת היא לא 'להירגע', לשקף את הרגשות ולהשלים עם המצב; המשימה היא לקום ולתקן!

הבכי הוא אומנם לחם, אבל לא לחם מזין. אולי אפשר לדמות אותו יותר ל'ג'אנק פוד', כמו למשל חטיפים מלאים חומרי טעם וריח, צבעי מאכל ורכיבים תעשייתיים נוספים. אם נקלענו למצב שבאמת אין לנו מה לאכול, נגשש חטיפים כאלה כדי לקבל בוסט של אנרגיה, להשקיע את הרעב ולהמשיך לתפקד. כך גם הבכי, הוא לא מחזיר את הגלגל אחורה ולא משפר את המצב, אלא גורם לנו לתחושת הקלה, עוזר לנו להתעודד ולהמשיך בחיים. אבל כשמחכה לנו ארוחה מזינה בבית - ג'אנק פוד יכול רק להרוס. הוא ימלא אותנו ויגרום לנו תחושת שובע רגעית שתקשה עלינו לאכול אוכל אמיתי, בריא ומזין.

וכך גם בחיים: כשאנו ניצבים בפני אתגר, כשהוטלה עלינו משימה קשה, אנחנו צריכים להתמקד בעשייה. הבכי ותחושת הכאב באים באופן טבעי, אבל אסור לנו לתת להם למלא אותנו. אנחנו חייבים להישאר חדורי מוטיבציה, להרגיש את החוסר ואת עוצמת הבעיה ולהשתמש בתחושה הזו כמנוע לפעולה שתתקן את המצב ותפתור את הבעיה.

עת לעשות

זה מה שמסביר לנו מדוע יוסף ובנימין לא

המפתח להבנת התנהגותם התמוהה של יוסף ובנימין, נמצא בשאלה: האם לבכות זה דבר טוב? בכי הוא תגובה טבעית, במקרים רבים בלתי נשלטת. ולמרות זאת, יש מקום לשאלה הזו. ההבדל בין האדם לכל בעלי החיים הוא שלאדם ניתנו שכל ובחירה. כבני אדם אנחנו יכולים להבחין בין טוב לרע, ולעבוד קשה עם עצמנו, להשתנות ולהשתפר. לכן גם כאשר מדובר על תגובה טבעית כמו בכי, עלינו לבחון זאת באופן מודע ולבדוק האם הבכי מניב תוצאות חיוביות או שליליות, ולנסות לכוון את עצמנו לפי מה שנסיק: לנסות לעצור את הבכי ולהוריד מינונים, או דווקא לתת לו לפרוץ ולעודד אותו.

ובכן, לבכי יש יתרון פסיכולוגי גדול. הבכי מקל על הבוכה. כאשר מתרחשת צרה גדולה שאדם איננו יכול להכיל, הבכי מסייע לו לתת פורקן לרגשותיו. וכאשר הוא בוכה, הוא 'משחרר' את הרגש שלו וזה ממלא אותו בתחושה של הקלה ושלווה.

יש ביטוי ציורי של דוד המלך בתהלים, שאומר: "הֲיִתָּה לִי דֹמְעֵתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלַיְלָה". דוד המלך מביע את תחושת המצוקה שלו, שהייתה חריפה כל כך עד שהוא היה יושב ובוכה בימים ובלילות והדמעות עברו כמו לחם. מה הכוונה? המפרשים מסבירים שהבכי היה מלווה אותו בצורה תדירה, כמו ארוחות קבועות⁵; או שהצער גרם לו לחוסר תיאבון עד שהדמעות כאילו החליפו את הלחם⁶. אבל אפשר לראות בדימוי הזה משהו חזק יותר: הבכי אכן מזין את האדם ונותן לו כוח, כי הוא משחרר את רגשות הכאב ומקל על הלב.

זו גם אחת הסיבות לכך שההלכה מעודדת אותנו להתאבל ולבכות על אובדן של אדם קרוב. במקום להדחיק את הרגש ולשמור אותו בלב, התורה מצווה לשחרר אותו, לבכות ולהתאבל, כדי למצוא את הכוח לא להישאר באבל אלא לקום על הרגליים ולהמשיך בחיים.

הרמב"ם⁷ מסכם זאת במשפט עוצמתי: "כי לאבלים נחת בבכיתם ועוירות אבלם עד כלות כוחותיהם הגופניים, מלסבול אותו המאורע הנפשי, כמו שיש לבעלי השמחה נחת במיני השחוק". כמו שבחתונה אדם חש שמחה גדולה והריקוד נותן לו להביע את הרגש שמציף אותו,

5. רד"ק.

6. רש"י.

7. מורה נבוכים, ג, מא.

התפרקו בבכי על אסונות החורבן שיקרו בנחלה שלהם:

בשעה שרואה אדם את חורבן בית המקדש הפרטי שלו, אז אין לו להסתפק באנחה ובבכייה, כי אם להשתדל לתקן ולבנות מחדש, על ידי שיעבוד עבודתו להביא את הגאולה הפרטית בנפשו.

ולפעמים הבכייה מחלישה עבודתו בבניין בית המקדש שלו, באומרו בליבו כי כבר יצא ידי חובתו בבכייה וכו'.

כשמדובר על משימה רוחנית שעלינו לבצע, הבעיה בפתרון של הדמעות עמוקה יותר. כשאדם בוכה על מצבו הרוחני וחש הקלה, הוא בעצם מרשה לעצמו לוותר. הבכי הוא בכי של השלמה, שמשדר: המצב לא נורא כל כך. הנה, הוא מצטער על כך שאינו לומד תורה מספיק, עד כדי כך שהדבר מביא אותו לידי בכי. וזו טעות. זה סיפור שהיצר הרע מספר לנו כדי שנרגיש בנוח ולא נקום ונעשה מעשה, נחליט החלטה טובה ונשפר את המצב. אסור לנו לפנות לבכי, משום שזה מפלט שעלול להסיט אותנו מעשייה אמיתית.

אסור להתאבל על מצב שבידינו לשנות. וזו הסיבה לכך שיוסף ובנימין לא הזילו דמעה על החורבן שעתיד להתרחש בחלק שלהם. הם ללא ספק חשו בעוצמה את הצער ואת האובדן, אבל הם לא ראו בזה סוף בלתי נמנע. הם החליטו להתמקד בעשייה, לנסות למנוע את החורבן - על ידי תיקון!

וזאת למרות שהם ראו את הנולד, שעל פניו היה בלתי נמנע:

ואין להקשות: כיון שראו ברוח הקודש שהמשכן והמקדש עתידין ליחרב, הרי כבר נגזר על זה מלמעלה - ומה אפשר לעשות בזה?

דהלא אמרו חז"ל: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע

עצמו מן הרחמים". ואפילו לאחר גזר דין, אפשר - על ידי עבודה - לקורעו.

וכדמצינו בחזקיה, שישעיה מסר לו הנבואה שנגזר על חזקיה שימות, אמר לו חזקיה לישעיה "כלה נבואתך וצא". "ויסב את פניו אל הקיר ויתפלל אל השם", ותפילתו הועילה - "שמעתי את תפילתך" - הוסיפו לו חמש עשרה שנה על שנות חייו. חמש עשרה שנות חיים - כפשוטם, גם בעולם הזה.

יוסף ובנימין חוזים בעתיד, הם רואים את החורבן ואת האסון שמחכה בהמשך ההיסטוריה, אבל יודעים באמונה שלמה שהמצב ניתן לשינוי. ברוח הקודש הם רואים את התוכנית אותה מוביל השם ואת הגזירה שכבר נגזרה, אבל כל עוד הדבר לא אירע בפועל - הם בטוחים ויודעים - ניתן לשנות אותו, בעזרת תפילה, תשובה ומעשים טובים!

הרבי מביא לכך סימוכין מסיפור אמיתי שאירע בימי המלך חזקיהו, באמצע ימי הבית הראשון. בספר מלכים מסופר שהמלך חזקיהו חלה והנביא ישעיהו הגיע לבשר לו בנבואה כי ימיו ספורים. התגובה הטבעית של חזקיהו הייתה אמורה להיות נפילה לייאוש. הוא שומע נבואה כה ישירה ומפורשת, שמספרת לו את הבשורה הגרועה מכל. היה מצופה מחזקיהו לפרוץ בבכי של חוסר אונים והשלמה עם המצב הסופני.

אבל לא זה מה שקרה. חזקיהו מיד עושה מעשה ומנסה לבטל את הגזירה. הוא נושא תפילה להשם, והתפילה אכן מתקבלת והנס מתחולל. הנביא ישעיהו, שלא הספיק עדיין לצאת מהארמון, חוזר אל חדר המלך ובפיו נבואה חדשה: השם העניק למלך עוד חמש עשרה שנות חיים!

יוסף ובנימין יודעים שלמעשים שלהם יש השפעה רבה, לדורי דורות, על צאצאיהם. כל אחד מהם לוקח את מלוא האחריות לדאוג למה שעתיד להתרחש בחלק הארץ שלו. כל אחד מהם בוודאי לוקח על עצמו פעילויות רוחניות

ה. ברכות שם.

ו. מלכים ב, כ, ב.

ז. שם כ, ה. ו. וראה יבמות (מט, ב). ביאורי הזהר וירא יח, ד. וראה ג"כ ביאורי הזהר לצמח צדק שם ע' מט. חנוך נער ע' מט.

א. ראה היום יום (ע' לה): טובה פעולה אחת מאלף אנוחות.

ב. ראה אגרת הקודש סי' ד. לקוטי שיחות ח"ב ע' 692.

ג. ברכות י, סע"א.

ד. ר"ה טז, ב.

כדי שהמקדש שייבנה בחלקו - לא ייחרב. הם לא מתעסקים בבכי, אלא בעשייה.

יד במקדש חברו תלוי בחברו שהוא בעל בחירה.

ובשעה שעשה את כל מה שבכוחו לעזור לחברו ולאחר כל זה רואה שמקדש חברו חרב עודנו - הנה נוגע העניין בנפשו ויבכה עליו וכו'.

כאשר אנו רואים 'חורבן' אצל הזולת, אדם שנשמתו נמצאת בגלות, יהודי שרחוק מתורה ומצוות - הדבר אמור לכאוב לנו, עד כדי בכי.

ברור שבכי הוא לא המוצא הראשון. גם כאן חובתנו להשתדל **להשפיע** עליו וגם **להתפלל** להשם בעבורו. אך לעבוד את ה' במקומו - את זה איננו יכולים. ההתנהגות שלו היא אך ורק בידיים שלו.

במקרה כזה, הבכי הוא תגובה לגיטימית. כשאנחנו בוכים על עצמנו, הבכי הוא רק הקלה. כשאנחנו בוכים על מישור אחר - זה בכי של הזדהות, אכפתיות ושותפות. כשבוכים על צרה של יהודי אחר שאיננה בשליטתנו, זה סימן לאהבה גדולה והזדהות עמוקה.

אם אמרנו שלגבי המקדש האישי שלי, החיים הגשמיים והרוחניים, עליי למעט בבכי ולהרבות בעשייה, לא כן הדבר כשמדובר בצרתו של חברי. הבעת האמפתיה והשתתפות בצער החבר הן ביטוי של אהבת ישראל אמיתית ונכונה. אם חבר נקלע למצוקה, ודאי שננסה לעזור לו. אבל לא פחות מזה, ניפול על צווארו, נבכה עימו ונראה לו שאנחנו נמצאים שם תמיד בשבילו.

לכן, כשיוסף ובנימין נפגשים, וכל אחד מהם רואה את האסונות שעתידיים לפקוד את בית המקדש שייבנה בחלקו של האחר, את הטרגדיות ש'בתחום השיפוט' של הזולת - הם מבינים שעל כך אין להם כל שליטה. וזה נוגע להם בנפש, זה כואב להם. האהבה ביניהם גורמת להם צער עמוק ובכי מתפרץ.

הצוואר האישי

כעת נתמקד בפרט נוסף בסיפור המפגש של יוסף ובנימין, ונלמד ממנו תובנה חשובה נוספת לעבודת השם.

מדברי חז"ל עולה שהבכי על חורבן בית המקדש מרומז במילים "צוואר" שבפסוק. התורה אומרת: **וַיִּפֹּל עַל צוֹאֲרֵי בְנֵימִן אָחִיו וַיִּבְכּוּ,**

פעם, בתקופה הקומוניסטית בברית המועצות, ישב הרב יחזקאל פייגין הי"ד בהתוועדות חשאית עם תלמידי ישיבת תומכי תמימים המחתרתית. הוא דיבר דברי התעוררות ואמר לתלמידים שהם צריכים לשפר את המעשים שלהם, להתפלל יותר בכוונה, להתמיד יותר בלימוד ולהדר יותר בקיום המצוות. הדברים נגעו לליבם של התלמידים, והם התחילו לבכות.

לפתע נכנס אחד התלמידים בבהלה ואמר שאנשי הבולשת עומדים להגיע. באותו רגע, כולם התחילו לברוח. חלק הספיקו לצאת מדלתות מסתור ולברוח, חלק התחבאו בתוך ארונות בגדים, מתחת למיטות ובין ארגזים במחסן. השוטרים הגיעו, ראו שהמרתף ריק והלכו כלעומת שבאו. בחסדי השם הם לא נתפסו.

בהזדמנות הבאה שהם נפגשו במחתרת, שאל הרב יחזקאל את התלמידים שאלה פשוטה: מדוע כאשר אמרתי שעליכם לשפר את המעשים שלכם, אף אחד לא ניסה לעשות משהו, אלא כולם התחילו לבכות; ואילו כאשר השוטרים הגיעו, אף אחד לא בכה אלא כולכם קמתם וברחתם?

התשובה היא: כששמעתם דברי התעוררות, לא רציתם באמת לעשות משהו, ולכן היה נוח לכם לבכות; אבל כאשר השוטרים הגיעו, רציתם לצאת בשלום ולכן ניתבתם את הפחד לעשייה. ברחתם ולא בכיתם...

לבכות על השני

על מה כן הם בוכים? - כל אחד בוכה על האחר:

כשרואה "חורבן מקדשו" של חברו - משתתף בצערו ובוכה, אבל (עיקר) התיקון ובנין בית המקדש מחדש אינו תלוי בו אלא בחברו.

הוא יכול ומחויב לעזור לחברו: (א) על ידי שיוכחו (בדרכי נועם), (ב) על ידי שיעורר רחמים ויתפלל עליו. אבל הביטול בפועל של החטאים שגרמו שנשתלחה

הצוואר הוא אכן החלק המרכזי והחשוב ביותר בגוף האדם. הוא האבר שגורם לאדם להיות אדם.

הראש של האדם, שבו המוח, הוא ה'מחשב' שמפעיל את המערכת. הוא הופך את האדם ליצור הנעלה מכל בעלי החיים, בו נמצאות החכמה והתבונה. זו המערכת שמאפשרת לאדם להבין כיצד להתנהג בנימוס וביושר ולהכין תוכניות ארוכות טווח שישפרו את העולם כולו.

אך ה'מנוע' של הגוף נמצא דווקא באברים אחרים. שם מגיעים הדברים לידי ביצוע, שם הם מתחוללים. המוח נותן הוראות לחלק התחתון של הגוף, והחלק התחתון הוא זה שמבצע אותן. בלי החלק הזה, שום דבר מכל מה שקורה בראש - לא יקרה.

ומה עושה הצוואר? הוא זה שמחבר בין הראש לבין הגוף. הצוואר לוקח את הראש, עם כל הכישרונות והיצירתיות, ומחבר אותו למכונת הגוף שתבצע ותגשים הכול. מבחינה זו, הצוואר הוא זה שהופך את האדם לאדם.

זו הסיבה לכך שבית המקדש נמשל דווקא לצוואר:

ועל דרך זה יובן גם בבית המקדש, הנמשל ל"צוואר": עניינו של בית המקדש הוא, שבו ועל ידו יומשך ויאיר אור אלוקי לכל העולם⁸, עד לחלקו הכי נמוך ותחתון במדרגה.

בית המקדש הוא מקום החיבור בין שמיים וארץ, בין הקדושה ובין החומריות. בעולמות הרוחניים, בגן עדן, שוהים נשמות ומלאכים שעובדים את השם ללא הרף. בעולמנו אנו, חיים יצורים המורכבים מבשר ודם שעסוקים בלמצוא אוכל או תעסוקה ולפתור בעיות קטנות של החיים. ובית המקדש מחבר בין העולמות הללו. הוא משרה את הקדושה - בעולם. הוא מביא את הבשורה של עבודת השם והחיבור עם בורא העולם לבני אדם, בשר ודם. ולכן הוא נמשל לצוואר.

כך זה היה בבית המקדש הפיזי, וכך זה ב'מקדש' שיש לכל אחד מאיתנו בלב:

ובנְיָמָן בָּכָה עַל צְוֹאֲרָיו". ה'צוואר' הוא סמל לבית המקדש, כך שזה מגלה לנו על מה הם באמת בכו.

בשיר השירים מתאר שלמה המלך את מעלותיה של האומה היהודית, ואחר כך מתאר את בית המקדש כצוואר עטור בתכשיטים מסוגים שונים⁹: "כְּמִגְדַּל דָּוִיד צִנְאָרָה, בְּנוֹי לְתַלְפִּיזֹת, אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלַי עָלָיו, כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבָרִים".

ומסבירים המפרשים¹⁰: "כן היה הדרך, לתלות המגינים על כותלי המגדל להיות להדר ולפאר... לומר שצווארה זקוף ומיושר כמגדל, והרבה מיני עדי וחלי (- סוגי תכשיטים) היו תלויים על צווארה לקשטה ולייפותה. והנמשל הוא על בית המקדש שהיה... כצוואר הזה שהוא חוזק האדם, והיה עומד על הר גבוה ותלול... והיה בנוי במובחר שבבנייניה ומצופה זהב".

כך גם משה רבינו לפני מותו משבח את שבט בנימין על כך שבית המקדש ייבנה בנחלתו, וגם הוא משתמש בדימוי של צוואר הנמצא בין הכתפיים¹⁰: "לְבַנְיָמָן אָמַר: דָּוִד ה', שֹׁכֵן לְבֶטֶחַ עָלָיו, חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם, וּבֵין כְּתָפָיו שָׁכֵן".

אך, מה הקשר התוכני בין המקדש לצוואר? האם לא היה ראוי יותר להמשיל את בית המקדש לאבר החשוב והגבוה ביותר בגוף האדם - הלא הוא הראש?

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

אף שמעלתו של הראש כמו שהוא בפני עצמו גדולה מזו של הצוואר בפני עצמו, שלכן הוא גבוה ממנו גם בגשמיות - הנה עליו זה של הראש הוא רק בסדר המדרגות;

אבל בנוגע לתכליתו ותפקידו של הראש, יש יתרון מעלה¹¹ בצוואר (ודווקא מפני שהוא נמוך במדרגה), שהוא הממוצע ובו הוא הכוח והיכולת להעביר את החיות והשכל מהראש אל הגוף.

זה אולי מפתיע, אבל מבחינה תפקודית

8. שיר השירים, ד, ד. מדרש רבה שם.

9. מצודות שם.

10. דברים, לג, יב.

ט. שלכן היו בבית המקדש חלונות שקופים אטומים (מכלים-א ו, ב. וראה בלקוטי שיחות ח"ב ע' 315 ובנסמן שם).

ח. להעיר מההפך בין "מדרגה" ל"מעלה" - ד"ה בראשית תש"ה בתחלתו.

ישמש כ'צוואר' מחבר ומפעיל. הרי לצד ההארות ורגעי ההתרוממות יש לנו שגרת חיים חומרית. והמשמעות האמיתית של בית המקדש היא לחבר בין הנשמה לבין החיים. כשאנו בונים גשר בין הבוקר שנפתח בהנחת תפילין ותפילה לבין היציאה לעבודה, כשהיציאה לעבודה היא מתוך אמונה ושמחה, כשהארוחות בכשרות מהודרת ולא שוכחים לברך עליהן לפני ואחרי - אז ה'צוואר' עובד. אז הנשמה הקדושה מאירה בחיי היום יום שלנו כבשר ודם.

וכמו יוסף ובנימין, העבודה שלנו בקשר למקדש שלנו היא לקום ולעשות. להפעיל את 'המקדש' הזה, לקחת אחריות ולדאוג שהוא עובד בצורה תקינה. ובמקביל, בקשר ל'מקדש' של הזולת, להיות ערניים ביחס להתנהגות של אחרים, לנסות להשפיע גם עליהם, ולהרגיש את האחריות והשותפות על מה שקורה להם - עד כדי כבי במידה וחלילה משהו שם לא תקין, בכי הנובע מרגש כן ואמיתי של אהבת ישראל.

וכן הוא גם בבית המקדש הפרטי שבכל אחד מבני ישראל:

כשהנפש האלוקית שבו אינה בבחינת התנשאות של הבדלה מן "עולם קטן" שלו - אלא מתעסקת ומתלבשת בו, בכדי לברר ולזכך את הנפש הבהמית שבו, את גופו ואת חלקו בעולם - על ידי זה נעשה כולו משכן ומקדש לאורו יתברך.

גם בחיים הפרטיים של כל אחד מאיתנו יש בית מקדש אישי. לכל יהודי יש בתוכו נשמה קדושה, שמאירה ומתגלה ברגעי שיא מיוחדים - כמו ביום כיפור, בשבת מרוממת או בהתעוררות מיוחדת בתפילה.

האתגר שלנו הוא לדאוג שהמרחב של הקדושה

י. כמאד"ל (ראה ר"ח שער האהבה (קריב לתחלתו), של"ה שער האותיות אות ל, מסכת תענית רד"ה מענין העבודה. פ' תרומה חלק תו"א - שכה, ב. שכו, ב) בתוכו לא נאמר אלא בתוכו, בתוך כל אחד ואחד מיישראל.

תרגול מעשית

המסר העולה מתוך השיחה הוא היתרון הגדול בפעולה. לכל אחד יש רגעי התעוררות. זה יכול להתבטא בבכי, או בלעדיו. למשל: כששרים פיוט או ניגון חסידי נוגע ללב, כשלומדים רעיון חסידי עמוק ומעורר או כשיושבים בהתוועדות חסידית. הרגע הזה יכול להישאר רגע מיוחד בזיכרון, אבל יכול גם להניע לפעולה.

זה הרעיון של החלטה טובה. לקחת את ההתרגשות, את הכאב או השמחה, ולתרגם אותם לעשייה. החלטה טובה יכולה להיות גם קטנה וחד פעמית: תרומה חד פעמית, מעשה חסד חד פעמי, מאמר חסידות או כמה דפי גמרא שנחליט ללמוד בשבוע או בחודש הקרוב. כך לא רק זוכרים את בית המקדש, כך בונים אותו.

צידה לדרך

טובה פעולה אחת מאלף אנחות. (היום יום, ח אדר ב)

לקט מכתבים בנושא דאגה וביטחון

"מה מקום לדאגה?"

כותב במכתבו אליי [- בדרך כלל במכתבים התייחס הרבי לנמענים בגוף שלישי] אודות מצב בריאותו והמיחוש [הכאבים] שהיה לו בעבר, ועל הוראת הרופא אשר עליו להיות שליט ברוחו [לשלוט במצב רוחו] ולשחרר את עצמו מדאגות ומתיחות הרוח.

על כך הוא מבקש את עצתי כיצד ליישם את ההוראה הזו ולהצליח לנטרל דאגות ומתחים. ובכן, ידועה העצה היעוצה [אותה יעצו חכמינו] להעדר הדאגות, הוא מידת הביטחון [העצה היא לסמוך על הקדוש ברוך הוא ולחזק את תחושת הביטחון בו]...

ובאמת, הרי זהו [הביטחון בקדוש ברוך הוא] תוצאה ישירה מיסודי [מיסודות] אמונתם של בני ישראל, אשר כולם הם מאמינים בני מאמינים. והאמונה היא שהשם יתברך משגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית [פרטנית ומיוחדת] ואשר השם יתברך הוא עצם הטוב [הטוב המושלם], ובלשון רז"ל: כל מה דעביד רחמנא - לטב עביד [כל מה שהשם עושה, הוא עושה לטובה]. ואם כן, בצירוף האמונה בכך שכל מה שהשם עושה הוא לטובה עם האמונה בכך שהוא דואג ומשגיח על כל אחד בצורה מיוחדת - מה [איזה] מקום נשאר לדאגה?

אין זה כי אם [זה קורה רק] כששוכחים על עיקרי האמונה, רק אז אפשר [ייתכן] שתתעורר דאגה.

(אגרות קודש, כרך יז, אגרת ורמז)

אין צורך בהוכחות פילוסופיות מסובכות ועמוקות

כותבת במכתבה אליי אודות מצב נפשה [מצבה הנפשי הלא-טוב], ואשר קשה עליה להחליט באיזה ענין שיהיה [בכל דילמה ונושא] וגם אחרי קבלת ההחלטה יש ספק אצלה אם עושה כהוגן וכיוצא בזה. בוודאי על פי החינוך שקיבלה, שמזכירה אודותו במכתבה, אין צורך עבודה בהדגשה מיוחדת על עניין "השגחה פרטית", שיסוד הוא באמונתנו ובתורתנו, שהיא תורת חיים. והשגחה פרטית תוכנה הוא כפשוטה, אשר השם יתברך, בורא העולם ומנהיגו, משגיח על כל אחד ואחת, וההשגחה היא לא רק בעניינים הכלליים אלא גם בעניינים הפרטיים שלו.

שמזה מובן עניין הביטחון במנהיג העולם, הקדוש ברוך הוא, שהוא עצם הטוב [הטוב המושלם]. והמסקנה ההכרחית מזה היא שבוודאי שכל העניינים [שכל הדברים שקורים בחיים] הם גם כן לטובה כפשוטה. וזה מובן גם בשכל לכל מאמין.

שמזה התוצאה הכי ראשונה [התוצאה המתבקשת מהאמונה וההבנה הזו] היא העדר הסיבות לדאגה והעדר המבוכה [בלבול, הססנות וספקנות]. שהרי גם בשעה שדנים בשכל איך להחליט ולעשות, גם אז השם יתברך משגיח ועוזר לכל החפצים בטוב וביושר, וכשמתנהגים על פי הוראת התורה הרי זוהי הדרך הטובה, והנהגה [התנהגות] זו עצמה מסייעת את האדם להמשיך בכל ענייניו באופן הטוב לפניו.

וכמו בכל ענייני אמונה, גם הנקודה האמורה אינה דורשת פלפול בשכל והבאת ראיות מסובכות פילוסופיות ועמוקות. כיוון שכל אחד מבני ישראל, הן איש והן אישה, חש בנפשו אשר מאמין הוא באמת, אפילו באותה שעה שאינו חושב על דבר זה באם נכון הדבר ומוכרח על פי השכל או לא. וכהודעת חז"ל, אשר כל ישראל הם מאמינים בני מאמינים, זאת אומרת אשר עניין האמונה נמצא בהם בכוח עצמם

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

"מאמינים" וגם ירושה מאבותיהם שהיו מאמינים ("בני מאמינים") - והרי כל התכונות הבאות מצד האדם עצמו וגם מצד הירושה [תורשה], חזקים הם בכל ובתכלית [הן תכונות חזקות ודומיננטיות מאד]. ולכן האמונה בקרב יהודים היא חזקה מאד, ומספיק להתבונן בכך מעט כדי לעורר את הביטחון בקדוש ברוך הוא ולחוש שהכול לטובה ואין סיבה לדאגה.

תקוותי היא אשר שורותי המעטות בכמות, תספקנה כדי לעורר את מחשבתה ולכוֹנֶנָה לנקודה האמיתית והפנימית שלה בעצמה, והיא, אשר בפנימיות נפשה היא בוטחת בהחלט אשר השם יתברך משגיח עליה. ועליה רק להוציא מחשבה זו מפנימיות הנפש לענייניה בחייה היומיומיים. ועליה לזכור ולדעת שאין לך דבר העומד בפני הרצון, ולכן אין מחסום שיעצור אותה אם תרצה לחיות בהתאם לאמונה הפנימית שבקרבך.

וכנ"ל, הדרך לזה [להחצין את האמונה ולנהל על פיה את החיים עצמם] הוא לא על ידי דיון והעמקה בשכל, כי אם לסמוך על הרגש הפנימי שלה, שבוטחת בהשם יתברך, ולא לחפש ספקות ולברוא קושיות, שאינן קושיות כלל ובאמת גם אינן מבלבלות אותה. והיסח הדעת מכל העניין בוודאי שיעזור לה להיפטר בקלות מהבלבולים האמורים.

(אגרות קודש, כרך יח, אגרת ו'תתצג)

"מצער לראות כיצד יהודי מתענה מעניינים שאין להם יסוד"

לפלא עליו. כי הרי כמה פעמים כתבתי לו מההכרח הכי גדול [על כך שמוכרחים] להיות בשמחה, ובכל מכתב ומכתב המתקבל ממנו, הנה תחילתו וסופו הוא בנוסח הישן [בנימה של עצב ודיכאון]. והנקודה החוזרת שוב ושוב במכתביו היא אשר הכול שלא כדבעי [לא טוב] - הבריאות שלו ושל זוגתו ובניהם, הפרנסה, העצבנות וכן הלאה.

וזאת למרות כל זה שרואה במוחש ניסים גלויים... וכל מה שמראים לו לטוב, הרי כנראה לא נגע ולא פגע [לא משפיע עליו במאומה להכיר בטוב].

ואף שלכאורה הרי זו עובדה שלו [עניינו האישי בלבד ובחירה שלו כיצד לראות את המציאות] ואין זה ענייני, אבל מצער לראות כיצד יהודי מתענה מעניינים שאין להם יסוד, ומקלקל על ידי זה את הבריאות שלו. ובוודאי הרי אי אפשר שמצב רוח כזה לא ישפיע על בריאות בני ביתו שיחיו, כיוון שכמו שכותב בכל מכתביו הוא בצער ודאגה גדולה.

ומה שמבקש שיברכוהו [שאברך אותו שייצא מהמצב השלילי הזה], הרי גם ברכה לא תועיל כאן, משום שאי אפשר לשלול מאיש היהודי את הבחירה החופשית. ואם הוא רוצה להתעקש, היפך השכל [בניגוד להיגיון ולהסתכלות מפוכחת על המציאות], לראות בכל מצב ומצב דווקא עניינים שלא כדבעי, ולהסיח דעתו [להתעלם] לגמרי מכל מה שמראים לו ממעל בטוב הנראה והנגלה - הרי "מי יאמר לו מה תעשה" [אף אחד לא יוכל להכריח אותו לשנות את הפרספקטיבה שלו], ובסיכומו של דבר הכול תלוי בו עצמו ולא באף אחד אחר.

ותקוותי היא שלמרות כל זה, הנה כיוון שפסקו רז"ל: 'כל המרעין לו - לא במהרה מטיבין לו; וכל המטיבין לו - לא במהרה מרעין לו' - דכל [שכל מ'] שמיטיבים לו משמיימים הרי זה לאורך ימים, גם עימו תהיה הנהגה [התנהגות] כזו, ועל אף הראייה השלילית שלו הוא יזכה לעוד הרבה ניסים וטובות משמיימים... בברכה אשר סוף סוף יתמסר... לעבודת השם דווקא מתוך שמחה ובריאות בצורה הנכונה לו ולכל בני ביתו שיחיו.

(אגרות קודש, כרך י, אגרת ג')

התלמוד והמעשה

מאמר "ועבדי דוד" - ספר המאמרים תרצ"ט, עמוד 191

אחת הסוגיות המרתקות במחשבה היהודית היא השאלה: מה חשוב יותר - הכוונה או העשייה? השלמות או המאמץ? השכל או הרגש? כל השאלות הללו ורבות נוספות מתנקזות לשתי תפיסות עולם כלליות, שבמשנה מוצגות כך: **מעשה גדול**, או **תלמוד גדול**? מסתבר שהדמויות של יוסף ויהודה מפרשת השבוע הן הגילום הראשוני של שתי התפיסות הללו. את הסוגייה המרתקת הזו בתורת החסידות נלמד מתוך המאמר "ועבדי דוד" של הרבי הקודם.

א. רועה אחד

מדוע משיח יהיה משבט יהודה
ולא משבט יוסף?

וְעַבְדֵי דָּוִד מֶלֶךְ עָלֵיהֶם וְרוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם.¹
דָּזָה קָאִי [- הכוונה היא] עַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, יְבֹא
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. כְּדֹפֶרֶשׁ בְּמִצִּיַּת דָּוִד: "מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ הֵבֵא מִזֶּרַע דָּוִד יִהְיֶה מֶלֶךְ עֲלֵהֶם"..."
"**רוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם**" - שְׁלֹא יִחְצוּ עוֹד לְשִׁתֵּי
מַמְלָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָיָה תְּחִלָּה יוֹסֵף וְיִהוּדָה, כִּי אִם
רוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם.
וְהַ"רוּעָה אֶחָד" שֶׁיִּהְיֶה לְכֻלָּם, שֶׁהוּא מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, יִהְיֶה מִשְׁבֵּט יִהוּדָה דִּןְקָא וְלֹא מִשְׁבֵּט
יוֹסֵף.
וְלִכְאוּרָה: הָרִי יוֹסֵף גָּדוֹל מִיְהוּדָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב²
"**וַיֵּשֶׁב אֵלָיו יִהוּדָה**". וְלָמָּה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יִהְיֶה
מִיְהוּדָה וְלֹא מִיוֹסֵף?...

מדוע המשיח יהיה משבט יהודה דווקא ולא
משבט יוסף, בעוד שיוסף גדול מיהודה?

ב. תלמוד ומעשה

יוסף – גישת ה"תלמוד";
יהודה – גישת ה"מעשה"

יוֹסֵף וְיִהוּדָה הֵם תִּלְמוּד וּמַעֲשֶׂה.
דְּאַפְלִיגוּ [- נחלקו] בְּזָה בְּגִמְרָא³: חָד [- אחד
החכמים] אָמַר: "תִּלְמוּד גָּדוֹל", וְחָד אָמַר: "מַעֲשֶׂה
גָּדוֹל"..."

יוֹסֵף וְיִהוּדָה מֵיִיצְגִים אֶת שְׁתֵּי הַגִּישוֹת הַשּׁוֹנוֹת
בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם: יוֹסֵף מֵיִיצֵג אֶת הַתִּלְמוּד
(חִיבוּר לרעיון), וְיִהוּדָה מֵיִיצֵג אֶת הַמַּעֲשֶׂה
(נִאֲמָנוֹת וצִיּוֹת).

עַל כֵּךְ יֵשׁ דִּיוֹן בַּשְּׁאֵלָה אִיזוֹ מִהַגִּישוֹת נִכּוֹנָה
יֹתֵר – כִּפִּי שִׁיּוֹסֵבֶר בִּפְרוּט בִּפְרָקִים הַבָּאִים.

ג. מעשה גדול

"מעשה גדול" – עַל יְדֵי הַכַּפִּיָּה הַעֲצָמִית
זוֹכִים לִ"גְדוּלָּה"

מַעֲשֶׂה הוּא מְלִשׁוֹן כְּפִיָּה וְהֶכְרַח - כְּמוֹ "גֵּט

1. יחזקאל לו, כד.

2. ויגש מד, יח.

3. קידושין מ, ב.

המעשה⁴, או "מעשין על הצדקה".

ופירוש "מעשה גדול", דעל ידי המעשה, שהוא כפיה והכרח - הנה על ידי זה ממשיכים בחינת "גדול".

"גדולה" – התהוות וחידוש הבריאה בכל רגע

דהנה כתיב⁵ "לך הוי' הגדלה" ... ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: "הגדלה זו מעשה בראשית". והינו שהתהוות וחיות העולמות הם נקראים גדלה.

כי גשמיות העולם ודברים הגשמיים הנבראים הנוצרים והנעשים... זהו התחדשות גמור מאין ליש.

כמו שכתוב "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". דכל הנברא, הנוצר והנעשה במעשה בראשית הם מתחדשים תמיד מאין ליש, ולא דוקא בכל יום אלא בכל עת ובכל רגע.

וזהו הנקרא "גדלה". כמאמר: "אם מתכנשין [- מתאספין] כל באי עולם, אינם יכולים לברא כנף יתוש אחד ולהטיל בו נשמה".

לכן הנה התהוות וחידוש העולם נקרא בשם גדלה.

ה"גדולה" הזו היא צמצום ודבר חסר חשיבות כלפי אור אין סוף

אמנם, באמת הרי גדלה זו דמעשה בראשית הרי כלא חשיבי [- נחשבת כלא, חסרת חשיבות] לגבי אור אין סוף ברוך הוא.

וכמאמר⁶ "במקום שאתה מוצא גדלותו, שם אתה מוצא ענותנותו". דכללות ענין בריאת והתהוות העולמות והנבראים, חיותן, קיומן והתחדשותן מאין ליש תמיד, זהו "ענוה", ירידה והשפלה לפניו יתברך.

וכמובן הוא צמצום גדול שיתצמצם אורו הפלתי בעל גבול להאיר במדה וגבול...

כדי לעורר את ה"גדולה" הנחשבת לצמצום עבור עצמותו יתברך – נדרשת הכפייה העצמית של האדם בעשיית המצוות

ובכדי לעורר צמצום זה בעצמותו יתברך, לצמצם אורו הפלי גבול להאיר בבחינת גבול ומדה - זהו על ידי המעשה.

דעל ידי זה שהאדם מצמצם את עצמו מעניני עולם וכופה את עצמו לקיים את המצוות במעשה בפעל, הנה על ידי זה פועל ישועות שמשך אור אין סוף הפלי גבול בבחינת צמצום עצום, עד שיאיר אורו בבחינת גבול ומדה להיות ולהחיות עולמות ונבראים המגבלים.

מצוות הצדקה היא סמל לכפייה עצמית

וזהו דכתיב⁷ "והיה מעשה הצדקה שלום", דבענין מצות צדקה נזכר הלשון מעשה, לפי דבצדקה נראה ונגלה לעין כל הכפיה והצמצום.

שמצמצם וכופה את עצמו, אשר ממה שהרויח בטרחה גדולה וגיעה עצומה בעמלו אשר יעמל לסגף את עצמו עד אשר מרויח, וחלק מזה אשר הרויח במסירות נפש נותן לחברו ומעניק אותו מפל אשר יש לו, לקיים מצות הצדקה בעין יפה.

דכל זה בא לו בכפיה גדולה שמכריח את עצמו. ולכן נקראת "מעשה הצדקה", לפי שבאה בכפיה והכרח.

בכל מצווה ומצווה יש רכיב של כפייה עצמית ("מעשה")

וזהו אחד הטעמים מה שכל המצוות נקראים בשם "צדקה". וכמו שכתוב⁸ "וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת".

דמצוות לא תעשה מובן לכל דהו כפיה והכרח, שמשגף את עצמו מדברים אסורים.

אלא דגם מצוות עשה יש גם כן כפיה בעשית כל מצוה, דקיום המצוות צריכה להיות בקבלת על דוקא.

ואפילו למוד התורה הרי עקרה הוא כפיה והכרח... כמאמר⁹ "אינו דומה שונה פרקו מאה

4. גיטין פח, ב.

5. ראה בית יוסף לטור יורה דעה סימן רמח.

6. דברי הימים א כט, יא.

7. ברכות נח, א.

8. ראה ירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ג, ב"ר פל"ט, יד. ויק"ר פ"ט, ב.

9. מגילה לא, א.

10. ישעיהו לב, יז.

11. דברים ו, כה.

12. חגיגה ט, ב. ונתבאר בתניא פט"ו.

גישת "תלמוד גדול": לימוד התורה מתוך ביטול לאלוקות הופך את האדם לכלי להתגלות ה"גדולה" האלוהית בתוך העולם והנבראים.

ה. נמנו וגמרו

ההכרעה: התלמוד גדול – כי לימוד התורה הוא זה שגורם לעשיית המצוות בכפייה עצמית

"נמנו וגמרו: גדול תלמוד – שמביא לידי מעשה".

כי משני הטעמים שהתבארו, הנה אי אפשר עוד להכריע אם "תלמוד גדול" או "מעשה גדול", להיות בכל אחד מהם יש לו מעלתו:

דבמעשה יש מעלה ד"מעשה גדול" – דעל ידי המעשה שהוא כפייה והכרח, על ידי זה ממשיכים למעלה ענין הצמצום, דעל ידי זה הוא "לך הוי' הגדלה, זו מעשה בראשית".

ובתלמוד יש מעלה, תורה היא כלי לכללות האור. לכן הנה "תלמוד גדול" דעל ידי זה ממשיכים בחינת "גדול הוי'".

אשר מפני המעלות שיש בכל אחד, אי אפשר הי' להכריע.

ואחר כל זה הכריעו, ד"נמנו וגמרו: גדול תלמוד – שמביא לידי מעשה".

דזהו טעם נוסף בענין גדלות התלמוד. והינו, דלבד זאת ד"תלמוד גדול", דעל ידי התורה ממשיכים "גדול הוי'" – הנה לבד זאת "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", דמי הוא המביא שיהיה הכפייה והמעשה בביטול הרצון? – הוא התורה!

ההכרעה בין הגישות היא: "גדול תלמוד – שמביא לידי מעשה".

ההסבר: מעבר לכך שהתורה היא כלי להתגלות הגדולה האלוהית, יש בה מעלה נוספת: היא זו שגורמת לאדם לכפייה עצמית בעבודת השם ("מביא לידי מעשה").

ו. כחות המתהפך

לאחר שתושלם עבודת המעשה – יתגלה שהמעשה היה העיקר מלכתחילה

פעמים, לשונה פרקו מאה פעמים ואחד. דעל ידי ששונה פרקו פעם אחת יותר נקרא "עובד אלקים", והינו, על ידי האתפפא [– הכפייה העצמית] שמסגף את עצמו...

גישת "מעשה גדול": על ידי התגברות וכפייה עצמית ("מעשה") בלימוד התורה ובקיום המצוות – גורמים לכך שהקדוש ברוך הוא יצמצם את אור-אין-סוף להאיר במידה וגבול ולהחיות ולחדש את העולמות והנבראים ("גדולה").

ד. תלמוד גדול

"תלמוד גדול" – התורה היא הכלי לאור אין סוף, "גדול השם"

והנה דעת האומר "תלמוד גדול" הוא דעם היות "מעשה גדול", דעל ידי המעשה שהוא כפייה והכרח ממשיכים בחינת "לך הוי' הגדלה" – מכיל מקום "תלמוד גדול".

דהתורה היא כלי לבחינת "גדול הוי'":

כי אוריינתא מחכמה נפקת [– התורה מהחכמה יצאה]¹³, וכתיב¹⁴ "הוי' בחכמה [סד ארץ]". ואור אין סוף שורה בחכמה, להיותה כח מה¹⁵, בחינת בטול.

מסיבה זו – לימוד התורה צריך להיות מתוך התבטלות לאלוקות שבתורה

ועל כן, הנה התורה גם כמו שנמשכה למטה, צריך להיות הלמוד בבחינת בטול.

וכמו שכתוב¹⁶ "ואשם דברי בפיך", שצריך לידע שהתורה שהוא לומד הוא דברי הוי' ממשי.

וכתיב¹⁷ "תען לשוני אמרתך", דהלמוד בתורה צריך להיות כעונה אחר הקורא, דצריך לשעבד מחו ושכלו להשכל אלקי שבתורה.

להיות כי כל עקר חיות העולם והנבראים הוא על ידי התורה...

ועל כן דעתו ד"תלמוד גדול", היות דבתורה הוא המשכת בחינת "גדול הוי'".

13. זהר חלק א קכא, א.

14. משלי ג, יט.

15. הקדמת תיקוני זהר בתחילתו, ובכמה מקומות.

16. ישעיהו נא, טז.

17. תהלים קיט, קעב.

ז. עבדי דוד

יוסף הוא הנעלה מכולם, אך בביאת המשיח תתגלה המעלה של יהודה

ועל דרך זה יובן בענני יהודה יוסף:

אם כי יוסף הוא גדול מכל השבטים, דבתכם הוא גם יהודה,

ולכן כתיב "ויגש אליו יהודה" - דבכדי לגשת אל יוסף היה צריך לעלות, להיותו בחינה ומדרגה נעלת ביותר מכמו יהודה,

מכל מקום, הנה בביאת המשיח, אז יתגלה מעלת העבודה והודאה ונקא. ולכן הנה מלך המשיח יהיה משבט יהודה ונקא.

המשיח עצמו נקרא על שם דוד המלך – שמסמל את הענוה והביטול

וזהו "ועבדי דוד מלך עליהם" -

דמלך המשיח מתחייב לדוד המלך עליו השלום ונקא, דמעלתו העצמי הוא הענוה.

דהגם שהיה מלך בישראל, קרא עצמו "עני ואביון"¹⁸ והיה בתכלית הבטול, ולכן נקרא "חסיד"¹⁹.

וכן הוא מעלת המשיח שיהיה עניו.

דהגם שיהיה בתכלית הגדלות, וכמו שכתוב²⁰ "ונתח עלי רוח ה'"; וילמד תורה עם האבות ומשה רבנו עליו השלום - ובכל זאת היה בתכלית הענוה והבטול ללמד גם עם אנשים פשוטים.

דבביאת המשיח יתגלה מעלת הפשטות והתמימות שיש בעבודתם של אנשים פשוטים שמתפללים ואומרים תהלים בתמימות.

ולכן נקרא מלך המשיח על שם דוד, שהיה מפלג בענוה ובבטול.

בזמן הזה יוסף הוא הגדול מכל השבטים, ולכן יהודה היה צריך לעלות כדי לגשת אליו ("ויגש אליו יהודה") - כי כעת ניכרת מעלת ה"תלמוד".

אך בביאת המשיח תתגלה מעלת העבודה בביטול, "מעשה" - ולכן משיח יהיה משבט יהודה ויציין במעלת הענוה והביטול.

והנה, גם מה ש"תלמוד גדול שמביא לידי מעשה", הנה כל זה הוא רק עכשו, בזמן עבודת הבורים.

אמנם, אחרי אשר ישלם העבודה, הינו בזמן ביאת המשיח במהרה בימינו אמן, הנה מובן ד"מעשה גדול מתלמוד!"

שהרי כל עקר גדלות התלמוד הוא מפני ש"מביא לידי מעשה". ולכן, הנה בביאת המשיח, בגמר ושלמות המעשה בעבודת הבורים, הנה אז יתגלה גדל המעשה...

דוגמאות שונות לכך שמה שמגיע בסוף הוא העיקר שאליו יועד התהליך מלכתחילה

דההשפעה הנמשך מן המשפיע אל המקבל, הרי היא כחותם המתהפך: דמה שעל החותם הוא שוקע - כשחותמין על השענה הוא בולט.

דבהשפעת השכל הרי המשלים וההצעת דברים קודמים להבנת השכל, אבל אצל המשפיע הרי הנמשל קדם, ורק בכדי שיוכן להמקבל מקדים ההצעות והמשלים. אבל עקר הפונה הוא הבנת השכל.

ועל דרך משל בגדול החטים או הפרות. דתחלה צומח התבן והשבליים, או האילנות והענפים, ואחר כך מתמלאים השבילת חטים והענפים מוציאים פרות.

והגם כי העקר הם החטים והפרות, מכל מקום הם באים באחרונה. ועם היותם באים באחרונה, עם כל זה הם העיקר!

ועל דרך זה יובן בענני תלמוד ומעשה:

דהגם דתלמוד הוא גדול, שהתורה היא ממשיכה בחינת "גדול ה'"; וגם "מביא לידי מעשה" - מכל מקום, הנה מאחר דהמעשה בא לבסוף הנה העקר הוא המעשה, וסוף המעשה בא במחשבה תחלה.

ולכן הנה בביאת המשיח, הנה מעשה שהוא קיים המצות הוא גדול מתורה!

אך גדולת ה"תלמוד" היא רק עכשיו, בזמן עבודת הבורים. כשתושלם העבודה בביאת המשיח, תתגלה מעלת קיום המצוות בפועל ממש בקבלת עול - שהוא העיקר והיעוד של כל התהליך מלכתחילה.

18. תהלים פו, א.ב. ועוד.

19. שם.

20. ישעיהו יא, ב.

מה לעשות ב'ניטל'?

מנהג ישראל, ובפרט בקרב קהילות החסידים, שלא ללמוד תורה בשעות הראשונות של יום לידת 'אותו האיש', וזאת כדי שלא להוסיף חיות בקליפות. כיצד בכל זאת אפשר לנצל את הזמן לעניינים מועילים? על מנהגי רבותינו נשיאינו והתייחסות הרבי ליום זה

אצל תלמיד ישיבה - לילך בטל - מאן דכר שמיה? אלא הוא צריך להשתמש עם הזמן לתועלת, כולל - לתפור את הכפתורים, באופן שיהיה צד הימין (מגביר) על צד השמאל (כידוע מנהג ישראל בזה).

מהנהגת אדמו"ר נ"ע נתווסף עוד עניין: על ידי עצם הידיעה בהנהגת אדמו"ר נ"ע בזמן 'ניטל' - יכול לנצל הזמן, כדי לצייר לעצמו דמות פני קודשו של הרבי נ"ע (על ידי התמונה שישנה ממנו, ועל אחת כמה וכמה אלו שזכו בעצמם לראותו), על דרך "והיו עיניך רואות את מוריך", המייסד של ישיבת תומכי תמימים שזה בלבד (תואר פני קודשו) מוסיף באהבה ויראה וכו' - וכפי שנהג, על מנת ללכת בדרכיו ואורחותיו אשר הורנו.

התוועדות י"ט בכסלו בכפר הב"ד

על פי השמועה, בשנים הראשונות לנשיאות הרבי, בליל 'ניטל' היה אחד המזכירים מכניס לחדרו של הרבי רשמקול והרבי היה מאזין לקלטת המתוועדות י"ט כסלו שהתקיימה בכפר הב"ד.

רמז לדבר יש באיגרת המזכירות למר זלמן שז"ר מיום ג' בטבת תשי"ח: "בשמענו אתמול תקליט נאומו ונאום הרב זווין שי' בהתוועדות י"ט כסלו בכפר..." באותה שנה חל 'ניטל' בלילה שלפני תאריך המכתב, בליל ב' בטבת.

נאומים, סיפורים וכיוצא בזה

ביום שני, ט' בטבת תשל"א, רשם אחד התמימים ביומנו: ביום חמישי האחרון הורה אד"ש להרב חודקוב למסור למארגני ה'פגישה' עם הסטודנטים, שבליל שבת קודש - היות והוא 'ניטל' - לא יהיו שיעורים בתורה, אלא רק נאומים, סיפורים וכיוצא בזה.

בשיחת שבת קודש פרשת וישב תש"נ¹ מצינו דברים מפורשים על כמה עניינים השייכים לאופן ההנהגה ב'ניטל' - משחק השחמט, תפירת הבגדים וכדומה, וכן 'ציור' פני קודשו של הרבי. הנה הדברים כפי שהוגהו (בתרגום חופשי מיידיש):

כ"ק מו"ח אדמו"ר גם סיפר פעם שאביו (הרבי נ"ע) נהג אז 'לשחק' 'שאח' (או לעמוד בשעת מעשה ולהציע איך לשחק).

ויש לומר העניין בזה: על ידי זה הורה הרבי נ"ע לימוד והוראה, שאפילו בזמן שלכאורה שייך רק עניין דסור מרע (העדר) - כלומר, תחתון-תחתון ביותר שלא ניתן לברר באופן ישיר על ידי לימוד התורה - ינצלו אותו (ולפעול את הברור) עם תועלת...

'לשחק' אז ב'שאח', משחק שיש בו חכמה, שעושים לשם שמים, כל מעשיך לשם שמים ובכל דרכיך דעהו. זה (א) מוסיף חריפות בראש, בכדי שיוכל אחר כך להבין תורה טוב יותר, (ב) מקדש שם שמים ושבחן של ישראל לעיני כל העמים (שמחשיבים את המשחק) - בראותם שבני ישראל הם "עם חכם ונבון" גם בחכמה זו, (ג) אפילו כדבר של רשות - יש בזה תועלת לאלו שזהו ה"מסחר" שלהם, לא גרוע מענייני מסחר אחרים, ואדרבה - כיון שזהו מסחר שיש בו חכמה כנ"ל.

מזה ישנה גם הוראה (ונתינת כוח) בנוגע לפועל כיצד לנצל את הזמן ד'ניטל' - לא להיות בטל חס ושלום (כדי שלא להוסיף חיות), אלא לתועלת - ובפרט להוסיף בענייני חכמה עם המעלות (כוונות) הנ"ל, או בהוספת צדקה וחסד, או בהנהגת הבית וכיוצא בזה.

שמעתי פעם מתלמיד ישיבה, שבלבושו היה חסר כפתור - שהטעם מדוע הוא לא תופר את הכפתורים בלבושו - כי אז לא יישאר לו מה לעשות ב'ניטל'!...

1. ספר-השיחות, כרך א, עמ' 192 ואילך.

כשניגנו הקפיטל של הרבי, בכה...

בליל 'ניטל' תשל"ז רשם הרה"ח ר' מיכאל אהרון זליגסאן ביומנו:²

"הלילה אד"ש הלך לביתו בתחילת הלילה, אחרי תפילת ערבית בשעה חמש, ולא נשאר ב-770 מאוחר כמו ביום רגיל".

ובליל 'ניטל' שנת תשל"ז רשם הנ"ל:

"היום בערב נכנס אל אד"ש הרה"ח ר' בערל ליווי שבא בחזרה מביקור בברית המועצות וביקר שמה בכל האוהלים וכו' והראה לרבי סרט וידאו מביקורו. גם הראה כיצד מתוועדים היהודים ברוסיה, וכשניגנו הניגון של הקפיטל של הרבי, הרבי בכה. הרבי ביקש ממנו להראות הווידאו לבחורים ב'זאל' מכיוון שזה 'ניטל'. אחר כך הראה את הבניין שבו הייתה דירת הרבי הרש"ב נ"ע. הרבנית ע"ה העירה על זה 'אני זוכרת שהזיידע גר בבניין בן כמה קומות'".

במוצאי שבת קודש פרשת ויחי, ליל 'ניטל' תשל"ח, רשם הנ"ל ביומנו:

"שמעתי מהרה"ח ר' יוסף ויינברג שכ"ק אד"ש אמר לו בנוגע לשיעור בתנאי על הרדיו בלילה זה, שיספר איזה סיפורים מרבותינו נשיאינו. הרב ויינברג סיפר שפעם שאל את כ"ק אד"ש אם יש מקור למה שאומרים שמותר ללמוד דברי חסידות בלילה זה, ואמר לו כ"ק אד"ש: 'איך האב דערפון ניט געהערט' [לא שמעתי על כך]".

וביום א', כ"ד בכסלו תשל"ט:

"מיד אחרי מעריב נכנסו לכ"ק אדמו"ר שליט"א הרב ליווי... הראה לכ"ק אד"ש סרט מרוסיה מביקורו האחרון שם לפני שבועיים. האור בחדר כ"ק אד"ש כבה בשעה 19:05 עד שעה 19:25 (זה זמן הסרט, כעשרים דקות)... שהו אצל כ"ק אד"ש עד השעה 20:05, כל זמן הסרט כ"ק אד"ש עמד על מקומו. כ"ק אד"ש נסע לביתו בשעה 23:25".

להלן קטע דומה נוסף מיומן שנת 'הקהל' תשמ"א:³

"יום ד', י"ז בטבת. תפילת ערבית התקיימה מיד עם צאת הכוכבים, מאחר שלילה זה הוא 'ניטל'".

"ב-19:00 בערב נכנס אל הרבי הרב בערל ליווי, שחזר מביקור ברוסיה, ובשעה 20:25 כבה האור בחדרו של הרבי והרב ליווי הקרין את הסרט. הוא שהה בחדרו של הרבי כמעט עד השעה 22:00".

גם לא פנימיות התורה

בליל כ' בכסלו תרצ"ג התבטא כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, והרבי רשם את הדברים:⁴

שמעתי מאדמו"ר נ"ע, ב'פשיטות', שאי-הלימוד ב'ניטל' אינו שייך ללימוד פנימיות התורה, ללימוד חסידות (לא אמר לי טעם על זה. כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א).

אם היה הצמח צדק לומד ב'ניטל' - ווייס ניט דער עולם [אין הציבור יודע].

אולם בחורף תרצ"ה סיפר הרבי הריי"צ לרבי:⁵ "גם דא"ח לא היה [אדנ"ע] לומד [ב'ניטל'] וגם לא למגרס. אם אירע [ניטל] בערב שבת קודש - היה [אדמו"ר נ"ע אומר] המאמר למוחרת בבוקר, ולא על דרך הרגיל - בליל שבת קודש".

ולכאורה, לפי זה יש לפרש את המובא (לעיל) בשם הרב ויינברג, שהרבי אמר לו "לא שמעתי על כך" - שלא שמע בתור הוראה לפועל.

לגבי המובא לעיל בעניין מנהג הצמח צדק, ש'העולם אינו יודע', הנה עוד בעניין זה באגרת כ"ק אדמו"ר מיום כ"ז בשבט תשי"ג:⁶

יודע הסיפור מה שמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שפעם בליל 'ניטל', נכנס אחד לכ"ק הצמח צדק ומצאו לומד, ושאלו: רבנו, הלא 'ניטל' היום? וענהו הצמח צדק: פתח! ווער האט דיר געהייסען זאגען [שוטה! מי ביקשך לומר זאת]. אבל בכל זאת הנה סגר הצמח צדק את הספר ופסק מלימודו.

סיפור זה שמע הרבי מחותנו באחד מלילות חורף תרצ"ה,⁷ ושם מצוין שהיהודי שהעיר זאת לצמח צדק היה... המורה-צדק בליובאוויטש.

4. 'רשימות' חוברת קטא, עמ' 8.
5. 'רשימות', חוברת קעט, עמ' 15.
6. אגרות-קודש, כרך ז, עמ' קסא.
7. מובא ב'רשימות', חוברת קעט, עמ' 15.

2. 'כפר חב"ד', גיליון 646, עמ' 15.
3. עמ' 74.

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

תשמ"ז

הרבי ביקש שכל אחד יוסיף בלימוד התורה ובנתינת צדקה, במשך שלושים הימים עד ליום שבת. הרבי גם ביקש שכל אחד יבחנו אצל הרב שלו על לימודו בכל עשרה ימים במהלך החודש.

טו טבת

תרי"ט

נולדה הרבנית שטערנא שרה, אשת אדמו"ר הרש"ב, בתו של אדמו"ר הרי"צ מאוורוטש (בן אדמו"ר הצמח צדק) והרבנית חנה.

הרבנית שטערנא שרה פעלה רבות לטובת משפחת רבותינו נשיאנו ולטובת החסידים, ובמיוחד פעלה לגייס כספים למען ישיבת "תומכי תמימים" ואף ייסדה אגודת נשים לטובת הישיבה והחזיקה כלכלית את כל תלמידי ה"מכניות" שפעלו תחת הישיבה.

טז טבת

תרפ"ד

נפטר הרב הקדוש רבי שמריה נח שניאורסון מבברויסק, בן הרב הקדוש רבי יהודה לייב מקאפוסט (בן אדמו"ר הצמח צדק). היה האדמו"ר האחרון מנכדי אדמו"ר הצמח צדק שלא היו אדמו"רי חב"ד-ליובאוויטש, ולאחר פטירתו השתלבו ענפי חב"ד האחרים בחסידות חב"ד-ליובאוויטש.

י טבת

תר"ז

חתונת הרב הקדוש רבי שלמה זלמן מקאפוסט, בנו של הרב הקדוש רבי יהודה לייב ונכדו של אדמו"ר הצמח צדק, עם בתו של החסיד הנגיד ר' יעקב לייב לוריא מליפלי.

החתונה התקיימה בליובאוויטש, והסבא אדמו"ר הצמח צדק שמח מאד ואמר הרבה מאמרי חסידות בחתונה ובימי השבע-ברכות.

תשל"א

נפטרה הרבנית נחמה דינה, אשתו של אדמו"ר הרי"צ ובתו של הרב הקדוש אברהם שניאורסון מקשינב, שהיה נכדו של אדמו"ר הצמח צדק. נפטרה בגיל שמונים ותשע, ונטמנה בניו יורק.

עד לפטירתה היה הרבי נוהג לערוך בימי חג ומועד את סעודותיו בביתו של אדמו"ר הרי"צ.

תשל"ח

הרבי מחדש את המנהג לומר "דברי כיבושים" (דברי התעוררות) בימי התעניות לאחר תפילת מנחה.

יב טבת

תקע"ג

במהלך מלחמת רוסיה-צרפת, לאחר מסע של כאלף ושש מאות קילומטרים שארך מאה וארבעים יום של טלטולי דרכים, הגיעו אדמו"ר הזקן ומלווייו לכפר פיינא, שם מצאו מרגוע לנפשם. שם גם התבשרו שדבריו של אדמו"ר הזקן התקיימו וצבא נפוליאון החל לנחול מפלות.

יום שישי

תענית עשרה בטבת

הצום מתחיל בעלות השחר.

ילדים שכבר מבינים את המשמעות של האבל על ירושלים, יאכלו רק מאכלים פשוטים ולא פינוקים.¹

אין לשטוף את הפה.² ומי שזה מציק לו מאד, יכול להקל ולשטוף את הפה בנוזל שלא ראוי כלל לשתייה.

מי ששכח ובירך על מאכל או משקה ונזכר שתענית היום, לא יטעם כלל מהמאכל או המשקה אלא יאמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד".³ ואם כבר טעם והכניס לפה, יפלוט החוצה. וגם אם בטעות אכל או שתה, עליו להמשיך לצום עד סיום הצום.⁴

יש נוהגים ללמוד היום מנושאי היום בתנ"ך: מלכים-ב פרק כה, פסוקים א-ג. ירמיה פרק לט, פסוק א. פרק נב, פסוקים ד-ה. יחזקאל פרק כד.

סליחות

בחזרת הש"ץ של שחרית, החזן אומר "עננו". אם שכח - תלוי מתי נזכר: אם נזכר לפני שאמר את שם השם בסיום ברכת "רפאנו", חוזר ואומר "עננו" ו"רפאנו"; ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם, אומר "עננו" בתוך ברכת "שומע תפילה", וחותם את הברכה: "העונה בעת צרה ושומע תפילה"; ואם נזכר אחרי "שומע תפילה", אומר אותה כברכה שלמה לפני עצמה, אחרי "המברך את עמו ישראל בשלום".⁵

אחרי נפילת אפיים אומרים סליחות, לפי הסדר המופיע בסידור. את הסליחות אומרים בעמידה,⁶ ובמיוחד את הקטעים: "אשמנו", "יג מידות", "שמע קולנו" ו"אבינו מלכנו".

ב"זכור רחמין" - יש לומר "זכרנו ה' ברצון עמך, **פקדנו** בישועתך" ולא "ופקדנו בישועתך".

במניין של הרבי נהגו לשיר את "רחמנא דעני" שבסוף הסליחות, ואת "אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה".

קריאת התורה

בקריאת התורה בשחרית ובמנחה, לא מעלים לתורה מי שלא צם.⁷ ואם קראו לו לעלות וצר לו להודיע שאינו צם כדי שלא לגרום חילול השם, יעלה לתורה.⁸

כשהרבי עלה לתורה בתענית - את הפסוקים שהציבור אומר בקול ואחריו הבעל-קורא, הרבי התחיל לומר עם הציבור וסיים עם הבעל-קורא.⁹

בקריאת הפסוק "ויקרא בשם השם", יש להפסיק מעט בין "בשם" ל"השם", בהתאם לטעמי המקרא של הפסוק.¹⁰

מנחה וקבלת שבת

כיוון שהצום חל בערב שבת, ניתן להקדים את תפילת מנחה ולהתפלל מזמן "מנחה גדולה".

לפני תפילת מנחה נותנים לצדקה ("אגרא דתעניתא"), ויש נוהגים לתת את סכום הארוחות שהיו אוכלים אילו לא הייתה תענית.¹¹ בכלל, ביום התענית מרבים בנתינת צדקה.¹²

מי שמתפללים מנחה לאחר הדלקת נרות שבת, יזכרו להקדים את שעת התפילה מהרגיל בכל ערב שבת, כי יש גם קריאה בתורה, וכן יזכרו לתת לצדקה בבוקר.¹³

מיד אחרי שהמפטיר מסיים לומר את הברכות שאחרי קריאת ההפטרה, החזן מתחיל לומר חצי קדיש - ותוך כדי כך אומרים "הללו" ומחזירים

7. שו"ע סי' תקס"ו ס"ו. שו"ת צמח-צדק שער המילואים ח"א סי' י, ובמהדורת תשנ"ד אורח סי' קי.
8. לוח כולל-חב"ד בצום גדליה, ממשנה-ברורה סי' תקס"ו סוף ס"ק כא ושו"ת מנחת אלעזר ח"ב סי' עד.
9. 'התקשרות' גיליון מ"ע ע' 18.
10. לוח כולל-חב"ד, צום גדליה.
11. מטה משה סי' תשנ"ו. אליה רבה סי' תקס"ו ס"ק ב. 'התועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 460 והערה 35 שם.
12. רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"ד. טוש"ע יו"ד סי' רמט ס"ג.
13. וראה בלוח 'דבר בעתו'.

1. משנה ברורה סי' תקנ"ז ס"ק ה, כף החיים שם ס"ק ט ונטעי-גבריאל בין-המצרים פ"ו עמ' סח.
2. שו"ע סי' תקס"ז ס"ב. ספר המנהגים עמ' 1.
3. נטעי-גבריאל בין-המצרים ח"א פ"ג ס"ח.
4. מטה-אפרים תר"ב ס"ג.
5. לוח כולל-חב"ד, צום גדליה.
6. מובא מס' קיצור של"ה.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

את דברי אדני: וזהו כד סליקנא לעבדך אבא
ותנינא לה ית פתגמי רבוני: כה ויאמר אבינו
שבו שברו־לנו מעט־אכל: ויאמר אבינו שבו
שברו־לנו מעט־אכל: ואמר אבונא תובו זבונו
לנא זעיר עיבדא: כה ויאמר לא נוכל לרדת
אם־יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי־לא נוכל
לראות פני האיש ואחינו הקטן איננו אתנו:
וַיֹּאמֶר לֹא נוֹכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אֲחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ
וְיֵרְדּוּ כִּי־לֹא נוֹכַל לָרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאֲחִינוּ הַקָּטָן
אִינּוּ אִתָּנוּ: וַאֲמַרְנָא לֹא נָכוֹל לְמִיחַת אִם אֵית
אֲחוּנָא זְעִירָא עֲמָנָא וְנַחוּת אָרִי לֹא נָכוֹל לְמַחְזִי
אִפִּי גַבְרָא וְאֲחוּנָא זְעִירָא לִיתוּהִי עֲמָנָא:
כה ויאמר עבדך אבי אלנו אתם ידעתם כי
שנים ילדה־לי אשתי: ויאמר עבדך אבי אלנו
אתם ידעתם כי שנים ילדה־לי אשתי: ואמר
עבדך אבא לנא אתון ידעתון ארי תרין ילדות לי
אתם: כה ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף
טרף ולא ראיתי עד־הנה: ויצא האחד מאתי
ואמר אך טרף טרף ולא ראיתי עד־הנה: ונפק
חד מלומי ואמרית ברם מקטל קטיל ולא חזמה
עד כען: כה ולקחתם גס־את־זה מעם פני
וקרהו אסון והורדתם את־שיבתי ברעה
שאלה: ולקחתם גס־את־זה מעם פני וקרהו
אסון והורדתם את־שיבתי ברעה שאלה:
ותדברון אף ית דין מן קדמי ויערענה מותא
ותמתון ית שבתי בביתא לשאול: ויעתה
כבאי אל־עבדך אבי והנער איננו אתנו ונפשו
קשורה בנפשו: ועתה כבאי אל־עבדך אבי
והנער איננו אתנו ונפשו קשורה בנפשו: וכען
כמייתי לות עבדך אבא ועולימא ליתוהי עמנא
ונפשה חביבא לה כנפשה:

שני לא והיה בראותו בראין הנער ומת והלידו
עבדך את־שיבת עבדך אבינו בגוון שאלה:

יה ויש אליו יהודה ויאמר כי אדני ידבר־נא
עבדך דבר באוני אדני ואל־יחר אפך בעבדך
כי כמוך בפרעה: ויש אליו יהודה ויאמר כי
אדני ידבר־נא עבדך דבר באוני אדני ואל־יחר
אפך בעבדך כי כמוך בפרעה: וקרב לותה
יהודה ואמר בבועו רבוני ימלל כען עבדך
פתגמא קדם רבוני ולא יתקף רוגזך בעבדך ארי
כפרעה כן את: כה אדני שאל את־עבדיו לאמר
היש־לכם אב או־אח: אדני שאל את־עבדיו
לאמר היש־לכם אב או־אח: רבוני שאל ית
עבדוהי למימר האית לכון אבא או אחא:
כה ויאמר אל־אדני יש־לנו אב זמן וילד זקנים
קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו
אהבו: ויאמר אל־אדני יש־לנו אב זמן וילד זקנים
קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו
אהבו: ויאמר לרבוני אית לנא אבא סבא ובר
סיבתין זעיר ואחיוהי מית ואשתאר הוא
בלחודוהי לאמה ואביוהי רחים לה: כה ויאמר
אל־עבדך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו:
ותאמר אל־עבדך הורדהו אלי ואשימה עיני
עליו: ואמרת לעבדך אחיתוהי לותי ואשוי עיני
עלוהי: כה ויאמר אל־אדני לא־יוכל הנער
לעזב את־אביו ועזב את־אביו ומת: ויאמר
אל־אדני לא־יוכל הנער לעזב את־אביו ועזב
את־אביו ומת: ויאמר לרבוני לא יכול עולימא
למשפק ית אביוהי ואם ישפוק ית אביוהי ומית:
כה ויאמר אל־עבדך אם־לא ירד אחיכם
הקטן אתכם לא תספון לראות פני: ויאמר
אל־עבדך אם־לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא
תספון לראות פני: ואמרת לעבדך אם לא יחות
אחוכון זעירא עמכון לא תספון למחזי אפי:
כה ויהי כי עלינו אל־עבדך אבי ונגד־לו את
דברי אדני: ויהי כי עלינו אל־עבדך אבי ונגד־לו

והיה פראותו פראין הנער ומת והורירו עבדיך
את־שיבת עבדך אבינו בגזון שאלה: ויהי פד
יחזי ארי לית עולימא ומית ויחתון עבדיך ית
שיבת עבדך אבונא פדוונא לשאול: לֹכּ פִּי עַבְדְּךָ
עֲרַב אֶת־הַנָּעַר מִעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא
אָבִיאֲנֹו אֵלַיִךְ וְחֲטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: כִּי
עַבְדְּךָ עֲרַב אֶת־הַנָּעַר מִעַם אָבִי לֵאמֹר אִם־לֹא
אָבִיאֲנֹו אֵלַיִךְ וְחֲטָאתִי לְאָבִי כָּל־הַיָּמִים: אֲרִי
עַבְדְּךָ מְעַרֵב בְּעוֹלִימָא מִן אָבָא לְמִימָר אִם לֹא
אִיתְנָה לְתוֹךְ וְאֵהִי חֲטִי לְאָבָא כָּל יוֹמִיָא:
לֹכּ וְעֵתָה יִשְׁב־נָא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנָּעַר עַבְד
לְאֹדְנִי וְהַנָּעַר יַעַל עִם־אֲחִיו: וְעֵתָה יִשְׁב־נָא
עַבְדְּךָ תַּחַת הַנָּעַר עַבְד לְאֹדְנִי וְהַנָּעַר יַעַל עִם־
אֲחִיו: וְכַעַן יִתֵּב כַּעַן עַבְדְּךָ תַּחוּת עוֹלִימָא עַבְדָּא
לְרַבּוּנִי וְעוֹלִימָא יִסַּק עִם אַחוּהִי: לֹכּ כִּי־אֵיךְ
אֵעֲלָה אֶל־אָבִי וְהַנָּעַר אֵינְנֹו אֲתִי פֶּן אֲרֹאֶה
כְּרַע אֲשֶׁר יִמָּצָא אֶת־אָבִי: כִּי־אֵיךְ אֵעֲלָה אֶל־
אָבִי וְהַנָּעַר אֵינְנֹו אֲתִי פֶּן אֲרֹאֶה כְּרַע אֲשֶׁר יִמָּצָא
אֶת־אָבִי: אֲרִי אַכְדִּין אִסַּק לֹות אָבָא וְעוֹלִימָא
לִיתוּהִי עַמִּי דְלִמָּא אַחֲזִי בְּכִישׁוֹ דִּי יִשְׁתַּכַּח יֵת
אָבָא: א וְלֹא־יִכְּלֹ יוֹסֵף לְהַתְּאַפֵּק לְכָל הַנֶּצְבִּים
עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאֹו כְּל־אִישׁ מִעָלָי וְלֹא־עָמַד
אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתְּוֹדַע יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו: וְלֹא־יִכְּלֹ
יוֹסֵף לְהַתְּאַפֵּק לְכָל הַנֶּצְבִּים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאֹו
כְּל־אִישׁ מִעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אִתּוֹ בְּהַתְּוֹדַע יוֹסֵף
אֶל־אֲחָיו: וְלֹא יִכִּיל יוֹסֵף לְאַתְחַסְנָא לְכָל דְּקָמִין
עָלָיו וַיִּקְרָא אִפִּיקוּ כָּל אֲנָשׁ מִעָלָי וְלֹא קָם אֲנָשׁ
עִמָּה פֶּד אֲתִידַע יוֹסֵף לֹות אַחוּהִי: ב וַיִּתֵּן אֶת־
קָלֹו בְּכָבִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פֶּרְעָה:
וַיִּתֵּן אֶת־קָלֹו בְּכָבִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית
פֶּרְעָה: וַיֵּהֱב יֵת קָלָה בְּכִיתָא וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם
וַיִּשְׁמַע אֲנָשׁ בֵּית פֶּרְעָה: ג וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו
אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חִי וְלֹא־יִכְּלֹ אֲחָיו לַעֲנֹות
אִתּוֹ כִּי נִבְּחֵלּוּ מִפְּנֵיו: וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו אֲנִי

יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חִי וְלֹא־יִכְּלֹ אֲחָיו לַעֲנֹות אִתּוֹ כִּי
נִבְּחֵלּוּ מִפְּנֵיו: וַאֲמַר יוֹסֵף לְאַחוּהִי אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד
כַּעַן אָבָא קָם וְלֹא יִכִּילֹו אַחוּהִי לְאַתְבָּא יֵתָה
פִּתְגָם אֲרִי אֲתַבְּהִילוּ מִן קְדְמוּהִי: ד וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל־אֲחָיו גְּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף
אֲחִיכֶם אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִמָּה: וַיֹּאמֶר
יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו גְּשׁוּ־נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף
אֲחִיכֶם אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם אֹתִי מִצְרַיִמָּה: וַאֲמַר יוֹסֵף
לְאַחוּהִי קְרִיבוּ כַּעַן לֹותִי וְקִרְבּוּ וַאֲמַר אֲנִי יוֹסֵף
אֲחוּכֹן דִּי זַבְנָתוֹן יֵתִי לְמִצְרַיִם: ה וְעֵתָה |
אֶל־תַּעֲצֹבוּ וְאֶל־יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מְכַרְתֶּם אֹתִי
הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם: וְעֵתָה |
אֶל־תַּעֲצֹבוּ וְאֶל־יִחַר בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מְכַרְתֶּם אֹתִי
הִנֵּה כִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם: וְכַעַן לֹא
תִתְּסוּן וְלֹא יִתְקַף בְּעֵינֵיכֹן אֲרִי זַבְנָתוֹן יֵתִי הִכָּא
אֲרִי לְקִימָא שְׁלַחְנִי יי קְדְמִיכֹן: ו כִּי־זָה שְׁנָתִים
הָרַעֵב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר
אִין־חֲרִישׁ וְקָצִיר: כִּי־זָה שְׁנָתִים הָרַעֵב בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אִין־חֲרִישׁ וְקָצִיר:
אֲרִי דָנָן פִּתְמִין שָׁנִין כַּפָּנָא בְּגוֹ אֲרַעָא וְעוֹד חֲמֵשׁ
שָׁנִין דִּי לִית זְרוּעָא וְחֻצְדָּא: ז וַיִּשְׁלַחְנִי אֱלֹהִים
לְפָנֵיכֶם לְשׁוּם לָכֶם שְׂאִרִית בְּאָרֶץ וּלְהַחְיוֹת
לָכֶם לְפָלִיטָה גְּדֻלָּה: וַיִּשְׁלַחְנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם
לְשׁוּם לָכֶם שְׂאִרִית בְּאָרֶץ וּלְהַחְיוֹת לָכֶם לְפָלִיטָה
גְּדֻלָּה: וַיִּשְׁלַחְנִי יי קְדְמִיכֹן לְשׁוּעָה לְכֹון שְׂאָרָא
בְּאַרְעָא וּלְקִימָא לְכֹון לְשִׁיזְבָא רַבָּא:
שְׁלִישׁ ח וְעֵתָה לֹא־אֲתֵם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי
הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁימֵנִי לְאָב לְפֶרְעָה וּלְאֹדֹן לְכָל־
בֵּיתוֹ וּמִשַּׁל בְּכָל־אָרֶץ מִצְרַיִם: וְעֵתָה לֹא־אֲתֵם
שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁימֵנִי לְאָב
לְפֶרְעָה וּלְאֹדֹן לְכָל־בֵּיתוֹ וּמִשַּׁל בְּכָל־אָרֶץ
מִצְרַיִם: וְכַעַן לֹא אֲתוֹן שְׁלַחְתוֹן יֵתִי הִכָּא אֶלְהֵן
מִן קָדָם יי וַשׁוּינִי לְאָבָא לְפֶרְעָה וּלְרַבּוֹן לְכָל אֲנָשׁ
בֵּיתָה וְשִׁלַּט בְּכָל אֲרַעָא דְּמִצְרַיִם: ט מִהֲרוּ וְעָלּוּ

אֶל־אָבִי וְאֶמְרָתָם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֱלֹהִים לְאֶדֹנָי לְכָל־מִצְרַיִם רַדְהָ אֵלַי אֶל־תַּעֲמֹד: מִהֲרֹה וְעָלוּ אֶל־אָבִי וְאֶמְרָתָם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵךְ יוֹסֵף שְׁמֵנִי אֱלֹהִים לְאֶדֹנָי לְכָל־מִצְרַיִם רַדְהָ אֵלַי אֶל־תַּעֲמֹד: אוֹחוּ וּסְקוּ לֹת אֲבָא וְתִימְרוּן לֵה כְּדָנָן אָמַר בְּרַךְ יוֹסֵף שְׁוִינִי יְיָ לְרַבּוֹן לְכָל מִצְרַיִם חוּת לֹתִי לֹא תִתְעַכֵּב: וַיֵּשְׁבֶת בְּאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קְרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבְנֶיךָ וּבְנֵי בְנֶיךָ וְצִאֲנֶךָ וּבְקֶרֶךְ וּכְל־אֲשֶׁר־לָךְ: וַיִּשְׁבֶּת בְּאֶרֶץ־גֹּשֶׁן וְהָיִיתָ קְרוֹב אֵלַי אַתָּה וּבְנֶיךָ וּבְנֵי בְנֶיךָ וְצִאֲנֶךָ וּבְקֶרֶךְ וּכְל־אֲשֶׁר־לָךְ: וּתְתִיב בְּאַרְעָא דְגֹשֶׁן וְתִהִי קָרִיב לִי אַתָּה וּבְנֶיךָ וּבְנֵי בְנֶיךָ וְעַנְךָ וְתוֹרְךָ וְכָל דִּי לָךְ: י' וּכְלִפְלִתִי אַתָּה שֵׁם כִּי־עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רָעַב פֶּן־תִּוְרַשׁ אַתָּה וּבֵיתְךָ וּכְל־אֲשֶׁר־לָךְ: וּכְלִפְלִתִי אַתָּה שֵׁם כִּי־עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רָעַב פֶּן־תִּוְרַשׁ אַתָּה וּבֵיתְךָ וּכְל־אֲשֶׁר־לָךְ: וְאֶזְוִן יָתֵךְ תִּמָּן אָרִי עוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים כִּפְנֵא דְלִמָּא תִתְמַסְפֵּן אַתָּה וְאֲנִשׁ בֵּיתְךָ וְכָל דִּי לָךְ: י"ב וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינִי אֲחִי בְנִימִין כִּי־פִי הִמְדַּבֵּר אֵלֵיכֶם: וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם רְאוּת וְעֵינִי אֲחִי בְנִימִין כִּי־פִי הִמְדַּבֵּר אֵלֵיכֶם: וְהָא עֵינֵיכֹן חָזָן וְעֵינִי אֲחִי בְנִימִין אָרִי כְּלִישָׁנְכֹן אָנָּא מְמַלַּל עֲמֹכֹן: י"ג וְהִנֵּה לָאֲבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמִהֲרָתֶם וְהוֹרְדָתֶם אֶת־אָבִי הִנֵּה: וְהִנֵּה לָאֲבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמִהֲרָתֶם וְהוֹרְדָתֶם אֶת־אָבִי הִנֵּה: וְתַחֲוִין לְאֲבָא יֵת כָּל יְקָרִי בְּמִצְרַיִם וְיֵת כָּל דִּי חַיִּיתֹן וְתוֹחִין וְתַחֲתוֹן יֵת אֲבָא הָכָא: י"ד וַיִּפֹּל עַל־צִוְאָרִי בְּנִימֹן־אֲחִיו וַיִּבֶךְ וּבְנִימֹן בָּכָה עַל־צִוְאָרִיו: וַיִּפֹּל עַל־צִוְאָרִי בְּנִימֹן־אֲחִיו וַיִּבֶךְ וּבְנִימֹן בָּכָה עַל־צִוְאָרִיו: וַיִּפֹּל עַל צִוְאָרִי בְּנִימֹן אֲחוּהִי וּבָכָא וּבְנִימֹן בָּכָא עַל צִוְאָרָה: ט"ו וַיִּנְשֹׁק לְכָל־אֲחִיו וַיִּבֶךְ עֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְרוּ אֲחִיו אִתּוֹ: וַיִּנְשֹׁק לְכָל־אֲחִיו וַיִּבֶךְ עֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְרוּ

אֲחִיו אִתּוֹ: וַיִּנְשֹׁק לְכָל אֲחוּהִי וּבָכָא עֲלֵיהוֹן וּבְמֵת כֵּן מְלִילוּ אֲחוּהִי עֲמָה: ט"ז וְהִקַּל נִשְׁמַע בֵּית פְּרַעָה לְאֹמֹר כָּאוּ אֲחִי יוֹסֵף וַיִּיטֹב בְּעֵינֵי פְרַעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו: וְהִקַּל נִשְׁמַע בֵּית פְּרַעָה לְאֹמֹר כָּאוּ אֲחִי יוֹסֵף וַיִּיטֹב בְּעֵינֵי פְרַעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו: וְקָלָא אֲשֶׁתְּמַע לְבֵית פְּרַעָה לְמִימַר עָלוּ אֲחִי יוֹסֵף וּשְׁפַר בְּעֵינֵי פְרַעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָהִי: י"ז וַיֹּאמֶר פְּרַעָה אֶל־יוֹסֵף אָמַר אֶל־אֲחִיךָ זֹאת עֲשׂוּ מַעֲנֵנִי אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בָאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן: וַיֹּאמֶר פְּרַעָה אֶל־יוֹסֵף אָמַר אֶל־אֲחִיךָ זֹאת עֲשׂוּ מַעֲנֵנִי אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בָאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן: וְאָמַר פְּרַעָה לְיוֹסֵף אָמַר לְאֲחִיךָ דָּא עֵיבִידוּ טְעוּנוּ יֵת בְּעִירְכֹן וְאֶזְלוּ אוֹבִילוּ לְאַרְעָא דְכְּנָעַן: י"ח וַקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בָּתִּיכֶם וּבָאוּ אֵלַי וְאֶתְּנֶה לָכֶם אֶת־טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶכְלוּ אֶת־חֶלֶב הָאָרֶץ: וַקְחוּ אֶת־אֲבִיכֶם וְאֶת־בָּתִּיכֶם וּבָאוּ אֵלַי וְאֶתְּנֶה לָכֶם אֶת־טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶכְלוּ אֶת־חֶלֶב הָאָרֶץ: וּדְבָרוּ יֵת אֲבוּכֹן וְיֵת אֲנִשׁ בְּתִיכֹן וְעָלוּ לֹתִי וְאֶתֵן לָכֹן יֵת טוֹב אֶרְעָא דְמִצְרַיִם וְתִכְלוּן יֵת טוֹבָא דְאַרְעָא: י"ט וְאֶתְּנָה צִוְיָתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְכֶּם וּלְנִשְׁיָכֶם וּנְשֹׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם: וְאֶתְּנָה צִוְיָתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ־לָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְכֶּם וּלְנִשְׁיָכֶם וּנְשֹׂאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם: וְאֶת מַפְקְדָא דָּא עֵיבִידוּ סִיבּוּ לָכֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְלִיכֹן וּלְנִשְׁיָכֹן וְתַשְׁלוּן יֵת אֲבוּכֹן וְתִיתוֹן: כ' וְעֵינֵיכֶם אֶל־תַּחֲסוּ עַל־פְּלִיכֶם כִּי־טוֹב פְּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא: וְעֵינֵיכֶם אֶל־תַּחֲסוּ עַל־פְּלִיכֶם כִּי־טוֹב פְּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא: וְעֵינֵיכֹן עַל מְנִיכֹן לֹא תַחוּס עַל מְנִיכֹן אָרִי טַב כָּל אֶרְעָא דְמִצְרַיִם דְּלָכֹן הוּא: כ"א וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּתֵן לָהֶם צִדָּה לְדֶרֶךְ: וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּתֵן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל־פִּי פְרַעָה וַיָּתֵן לָהֶם צִדָּה

לְדָרֶךְ: וַעֲבָדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיֶה לַהוֹן יוֹסֵף
עֹגֵלָן עַל מִימֵר פְּרָעָה וַיִּהְיֶה לַהוֹן וְזֹדִין לְאַרְחָא:
כַּד לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׁמֹלֶת וּלְבַנְיָמִן
נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פָּסָף וְחֲמִשׁ חֲלָפֶת שְׁמֹלֶת:
לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׁמֹלֶת וּלְבַנְיָמִן נָתַן
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פָּסָף וְחֲמִשׁ חֲלָפֶת שְׁמֹלֶת: לְכֻלָּהוֹן
יִהְיֶה לְגֹבֵר אֲצֻטְלוֹן דְּלִבּוּשָׁא וּלְבַנְיָמִן יִהְיֶה תֵּלֶת
מָאָה סֻלְעִין דְּכֻסָּף וְחֲמִשׁ אֲצֻטְלוֹן דְּלִבּוּשִׁין:
כַּד וּלְאֲבִיו שָׁלַח כּוֹזָאֵת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נְשָׂאִים
מְטוֹב מִצָּרִים וְעֵשֶׂר אֶתְנֵת נְשָׂאֵת בָּר וְלֶחֶם
וּמִזֶּון לְאָבִיו לְדָרֶךְ: וּלְאֲבִיו שָׁלַח כּוֹזָאֵת עֲשָׂרָה
חֲמֹרִים נְשָׂאִים מְטוֹב מִצָּרִים וְעֵשֶׂר אֶתְנֵת נְשָׂאֵת
בָּר וְלֶחֶם וּמִזֶּון לְאָבִיו לְדָרֶךְ: וּלְאֲבוּהִי שָׁלַח כְּדָא
עֶסְרָא חֲמֹרִין טַעֲיִנִין מְטוֹבָא דְּמִצָּרִים וְעֶסֶר אֶתְנֵן
טַעֲיִנִין עִיבּוֹר וְלֶחֶם וְזֹדִין לְאֲבוּהִי לְאַרְחָא:
כַּד וַיִּשְׁלַח אֶת־אֲחִיו וַיִּלְכוּ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם אֶל־
תִּרְגּוֹזוּ בְּדָרֶךְ: וַיִּשְׁלַח אֶת־אֲחִיו וַיִּלְכוּ וַיֹּאמְרוּ
אֲלֵהֶם אֶל־תִּרְגּוֹזוּ בְּדָרֶךְ: וַיִּשְׁלַח יִתְ אַחוּהִי וַאֲזִלוּ
וַאֲמַר לַהוֹן לֹא תִתְנַצּוֹן בְּאַרְחָא: כַּד וַיַּעֲלוּ
מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:
וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם:
וַסְּלִיקוּ מִמִּצְרַיִם וַאֲתוּ לְאַרְעָא דְּכְנַעַן לִוְתַּת יַעֲקֹב
אֲבוּהוֹן: כַּד וַיַּגִּדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי
וְכִי־הוּא מִשָּׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְגַּע לְבֹ כִּי
לֹא־הָאֻמִּין לָהֶם: וַיַּגִּדּוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי
וְכִי־הוּא מִשָּׁל בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְגַּע לְבֹ כִּי
לֹא־הָאֻמִּין לָהֶם: וַחֲוִיאוּ לָהּ לְמִימֵר עוֹד כְּעַן
יוֹסֵף קִנִּים וְאִרִי הוּא שְׁלִיט בְּכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם
וְהוּוּ מַלְיָא פִּיגֵן עַל לְבָא אִרִי לֹא הִימִין לַהוֹן:
כַּד וַיַּדְּבְרוּ אֵלָיו אֶת כָּל־דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר
אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת־הַעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף
לְשֵׁאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: וַיַּדְּבְרוּ
אֵלָיו אֶת כָּל־דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא
אֶת־הַעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׁאת אֹתוֹ וַתְּחִי

רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: וַיִּמְלִילוּ עִמָּה יִת כָּל פְּתָגְמֵי
יוֹסֵף דִּי מְלִיל עִמָּהוֹן וַחֲזָא יִת עֲגֻלָּתָא דְּשָׁלַח
יוֹסֵף לְמִטַּל יִתָּה וַשֵּׁרֶת רוּחַ נְבוּאָה לִוְתַּת יַעֲקֹב
אֲבוּהוֹן:

רַבִּיעִי כַּד וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף בְּנֵי חַי
אֲלֵכָה וְאַרְאֶנּוּ בְּמֶרֶם אֲמוּת: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב
עוֹד־יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֲלֵכָה וְאַרְאֶנּוּ בְּמֶרֶם אֲמוּת:
וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל סִגִּי לִי חֲדָא עַד כְּעַן יוֹסֵף בְּרִי קִנִּים
אֲזִיל וְאַחֲזִנָּה עַד לֹא אֲמוּת: א וַיִּפְּעַ יִשְׂרָאֵל
וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיָּבֹא בְּאֶרֶה שְׁבַע וַיִּזְכֹּחַ זְבָחִים
לְאֱלֹהֵי אָבִיו יִצְחָק: וַיִּפְּעַ יִשְׂרָאֵל וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ
וַיָּבֹא בְּאֶרֶה שְׁבַע וַיִּזְכֹּחַ זְבָחִים לְאֱלֹהֵי אָבִיו
יִצְחָק: וַיִּטַּל יִשְׂרָאֵל וְכָל דִּי לָהּ וַאֲתָא לְבָאֵר שְׁבַע
וַיַּדְּבַח דְּבַחִין לְאֱלֹהֵהּ אֲבוּהִי יִצְחָק: כַּד וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים | לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלְּיִלָּה וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב | יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים |
לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלְּיִלָּה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב | יַעֲקֹב
וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וַאֲמַר יִי לְיִשְׂרָאֵל בְּחֻזִּי דְּלִילָא
וַאֲמַר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַאֲמַר הָא אָנָּא: ג וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי
הָאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֱלֹהֵי־יִרְא מִרְדֵּה מִצְרַיִמָּה
כִּי־לִגְוִי גְדוֹל אֲשִׁימֶךָ שָׁם: וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי הָאֵל
אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֱלֹהֵי־יִרְא מִרְדֵּה מִצְרַיִמָּה כִּי־לִגְוִי
גְדוֹל אֲשִׁימֶךָ שָׁם: וַאֲמַר אָנָּא אֵל אֱלֹהָא דְּאֲבוּךָ
לֹא תִדְחַל מִלְמִיחַת לְמִצְרַיִם אִרִי לְעַם סִגִּי אֲשׁוּנָךְ
פִּתְּן: ד אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֲעַלְךָ
גַּם־עֲלָה וַיּוֹסֶף יִשִּׁית יְדוֹ עַל־עֵינָיִךְ: אֲנֹכִי אֲרַד
עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֲעַלְךָ גַּם־עֲלָה וַיּוֹסֶף יִשִּׁית
יְדוֹ עַל־עֵינָיִךְ: אָנָּא אַחוּת עִמָּךְ לְמִצְרַיִם וְאָנָּא
אַסְקִנָּךְ אִף אֲסָקָא וַיּוֹסֶף יִשְׁוִי יְדוּהִי עַל עֵינָיִךְ:
ה וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבֶּאֱר שְׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם
בַּעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פְּרָעָה לְשֵׁאת אֹתוֹ: וַיָּקָם
יַעֲקֹב מִבֶּאֱר שְׁבַע וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־יַעֲקֹב
אֲבִיהֶם וְאֶת־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם בַּעֲגֻלּוֹת אֲשֶׁר־

יִשְׁשַׁכָּר תּוֹלַע וּפְּוָה וַיּוֹב וְשֹׁמֶרֶן: וּבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר
תּוֹלַע וּפְּוָה וַיּוֹב וְשֹׁמֶרֶן: וּבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר תּוֹלַע וּפְּוָה
וַיּוֹב וְשֹׁמֶרֶן: י' וּבְנֵי זְבֻלֹן סָרַד וְאַלּוֹן וַיַּחֲלָאֵל:
וּבְנֵי זְבֻלֹן סָרַד וְאַלּוֹן וַיַּחֲלָאֵל: וּבְנֵי זְבֻלֹן סָרַד
וְאַלּוֹן וַיַּחֲלָאֵל: ט' אֵלֶּה | בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה
לְיַעֲקֹב בְּפָדֵן אָרֶם וְאֵת דִּינָה בְּתוֹ פְּלִנְפֶשׁ בְּנֵי
וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשׁ: אֵלֶּה | בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר
יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָדֵן אָרֶם וְאֵת דִּינָה בְּתוֹ פְּלִנְפֶשׁ
בְּנֵי וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשׁ: אֵלֶּין בְּנֵי לֵאָה
דִּילִידַת לְיַעֲקֹב בְּפָדֵן אָרֶם וְיֵת דִּינָה בְּרַחֲמָה כָּל
נֶפֶשׁ בְּנוֹהֵי וּבְנִתָּה תִּלְתִּין וּתְלַת: ט"ז וּבְנֵי גֵד צִפְיוֹן
וּחֲגִי שׁוּגִי וְאַצְבֹּן עָרִי וְאַרְוֹדִי וְאַרְאֵלִי: וּבְנֵי גֵד
צִפְיוֹן וּחֲגִי שׁוּגִי וְאַצְבֹּן עָרִי וְאַרְוֹדִי וְאַרְאֵלִי: וּבְנֵי
גֵד צִפְיוֹן וּחֲגִי שׁוּגִי וְאַצְבֹּן עָרִי וְאַרְוֹדִי וְאַרְאֵלִי:
י"ז וּבְנֵי אֲשֶׁר יִמְנָה וַיִּשְׁוּהָ וַיִּשְׁוּהָ וּבְרִיעָה וְשֶׁרָח
אֲחֻתָּם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמִלְכִּיאֵל: וּבְנֵי אֲשֶׁר
יִמְנָה וַיִּשְׁוּהָ וַיִּשְׁוּהָ וּבְרִיעָה וְשֶׁרָח אֲחֻתָּם וּבְנֵי
בְרִיעָה חֶבֶר וּמִלְכִּיאֵל: וּבְנֵי אֲשֶׁר יִמְנָה וַיִּשְׁוּהָ
וַיִּשְׁוּהָ וּבְרִיעָה וְשֶׁרָח אֲחֻתָּהוֹן וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר
וּמִלְכִּיאֵל: י"ח אֵלֶּה בְּנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לָבֶן
לְלֵאָה בְּתוֹ וּתְלָד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
נֶפֶשׁ: אֵלֶּה בְּנֵי זִלְפָּה אֲשֶׁר־נָתַן לָבֶן לְלֵאָה בְּתוֹ
וּתְלָד אֶת־אֵלֶּה לְיַעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ: אֵלֶּין בְּנֵי
זִלְפָּה דִּיהֵב לָבֶן לְלֵאָה בְּרַחֲמָה וַיִּלְיִידַת יֵת אֵלֶּין
לְיַעֲקֹב שִׁית עֶשְׂרִי נֶפֶשׁ: י"ט בְּנֵי רַחֵל אִשְׁת
יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבִנְיָמִן: בְּנֵי רַחֵל אִשְׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף
וּבִנְיָמִן: בְּנֵי רַחֵל אִשְׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבִנְיָמִן:
כ' וַיֻּלֵּד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָלְדָה־לוֹ
אֶסְנָת בַּת־פּוֹטִי פָּרַע כְּתָן אֵן אֶת־מְנוּשָׁה
וְאֶת־אֶפְרַיִם: וַיֻּלֵּד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יָלְדָה־לוֹ אֶסְנָת בַּת־פּוֹטִי פָּרַע כְּתָן אֵן אֶת־מְנוּשָׁה
וְאֶת־אֶפְרַיִם: וְאֶת־יְלִידוֹ לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
דִּילִידַת לָהּ אֶסְנָת בַּת פּוֹטִי פָּרַע רַבָּא דְּאוֹן יֵת
מְנוּשָׁה וְיֵת אֶפְרַיִם: כ"א וּבְנֵי בְּנִימִן בָּלַע וּבְכָר

[illegible]

וְאֶשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן אַחִי וְרָאשׁ מַפִּים וְחָפִים
וְאֶרֶד: וּבְנֵי בְנִימָן בָּלַע וּבָכָר וְאֶשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן
אַחִי וְרָאשׁ מַפִּים וְחָפִים וְאֶרֶד: וּבְנֵי בְנִימָן בָּלַע
וּבָכָר וְאֶשְׁבֵּל גֵּרָא וְנַעֲמָן אַחִי וְרָאשׁ מַפִּים וְחָפִים
וְאֶרֶד: כֹּה אָלֶּה בְּנֵי רַחֵל אֲשֶׁר יָלַד לַיעֲקֹב
כָּל־נַפֶּשׁ אַרְבַּעַה עָשָׂר: אֵלֶּה בְּנֵי רַחֵל אֲשֶׁר יָלַד
לַיעֲקֹב כָּל־נַפֶּשׁ אַרְבַּעַה עָשָׂר: אֵלֶּיךָ בְּנֵי רַחֵל
דָּאֲתִילִידוּ לַיעֲקֹב כָּל נַפְשָׁא אַרְבַּעַה עָשָׂר:
כֹּה וּבְנֵי־דִן חֲשִׁים: וּבְנֵי־דִן חֲשִׁים: וּבְנֵי דִן חֲשִׁים:
כֹּה וּבְנֵי נַפְתָּלִי יַחְצֵאל וְגֹנִי וַיֵּצֵר וְשִׁלֹּם: וּבְנֵי
נַפְתָּלִי יַחְצֵאל וְגֹנִי וַיֵּצֵר וְשִׁלֹּם: וּבְנֵי נַפְתָּלִי
יַחְצֵאל וְגֹנִי וַיֵּצֵר וְשִׁלֹּם: כֹּה אֵלֶּה בְּנֵי בְלָהָה
אֲשֶׁר־נָתַן לָבֶן לְרַחֵל בְּתוּ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה
לַיעֲקֹב כָּל־נַפֶּשׁ שִׁבְעָה: אֵלֶּה בְּנֵי בְלָהָה אֲשֶׁר־
נָתַן לָבֶן לְרַחֵל בְּתוּ וַתֵּלֶד אֶת־אֵלֶּה לַיעֲקֹב
כָּל־נַפֶּשׁ שִׁבְעָה: אֵלֶּיךָ בְּנֵי בְלָהָה דִּיהֵב לָבֶן לְרַחֵל
בְּרֵתָהּ וַיִּלְיֶדֶת יֵת אֵלֶּיךָ כָּל נַפְשָׁא שִׁבְעָא:
כֹּה כָּל־הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לַיעֲקֹב מִצִּירִימָה יֵצְאוּ יָרְכוּ
מִלְבָּד גִּישִׁי בְנֵי־יעֲקֹב כָּל־נַפֶּשׁ שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ:
כָּל־הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לַיעֲקֹב מִצִּירִימָה יֵצְאוּ יָרְכוּ
מִלְבָּד גִּישִׁי בְנֵי־יעֲקֹב כָּל־נַפֶּשׁ שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ: כָּל
נַפְשָׁא דְעָלָא לַיעֲקֹב לְמַצְרִים נִפְקִי יִרְכָּה בֵּר מְנָשִׁי
בְּנֵי יַעֲקֹב כָּל נַפְשָׁתָא שְׁתִּין וְשִׁית: כֹּה וּבְנֵי יוֹסֵף
אֲשֶׁר־יָלַדְלוּ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנַיִם כָּל־הַנֶּפֶשׁ
לְבֵית־יעֲקֹב הַבָּאָה מִצִּירִימָה שִׁבְעִים: וּבְנֵי יוֹסֵף
אֲשֶׁר־יָלַדְלוּ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ שְׁנַיִם כָּל־הַנֶּפֶשׁ לְבֵית־
יעֲקֹב הַבָּאָה מִצִּירִימָה שִׁבְעִים: וּבְנֵי יוֹסֵף דִּי
אֲתִילִידוּ לֵה בְּמִצְרַיִם נַפְשָׁתָא תְּרִין כָּל נַפְשָׁתָא
לְבֵית יַעֲקֹב דְעָלּוּ לְמִצְרַיִם שִׁבְעִין: ס
שִׁישׁ כֹּה וְאֶת־יְהוּדָה שְׁלַח לִפְנֵי אֱלֹיֹסָף
לְהוֹרֹת לִפְנֵי גִשְׁנָה וַיָּבֹאוּ אַרְצָהּ גִּשְׁן: וְאֶת־
יְהוּדָה שְׁלַח לִפְנֵי אֱלֹיֹסָף לְהוֹרֹת לִפְנֵי גִשְׁנָה
וַיָּבֹאוּ אַרְצָהּ גִּשְׁן: וְיֵת יְהוּדָה שְׁלַח קְדָמוּהִי לֹת
יוֹסֵף לִפְנֵי קְדָמוּהִי לְגִשְׁן וְאֶתוֹ לְאַרְעָא דְגִשְׁן:

כֹּה וַיֵּאמֶר יוֹסֵף מִרְפָּכְתּוֹ וַיַּעַל לְקִרְיַת־יִשְׂרָאֵל
אָבִיו גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל־צוּאָרָיו וַיִּבְכֶּה
עַל־צוּאָרָיו עוֹד: וַיֵּאמֶר יוֹסֵף מִרְפָּכְתּוֹ וַיַּעַל
לְקִרְיַת־יִשְׂרָאֵל אָבִיו גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל
עַל־צוּאָרָיו וַיִּבְכֶּה עַל־צוּאָרָיו עוֹד: וְטָקִים יוֹסֵף
רַתְּכוּהִי וְסָלִיק לְקַדְמוֹת יִשְׂרָאֵל אָבוּהִי לְגִשְׁן
וְאֶתְגַּלִּי לֵה וּנְפֹל עַל צוּרָה וּבְכָא עַל צוּרָה עוֹד:
כֹּה וַיֵּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף אֲמִיתָהּ הַפֶּעַם אַחֲרִי
רְאוּתִי אֶת־פָּנֶיךָ כִּי עוֹדֶךָ חַי: וַיֵּאמֶר יִשְׂרָאֵל
אֶל־יוֹסֵף אֲמִיתָהּ הַפֶּעַם אַחֲרִי רְאוּתִי אֶת־פָּנֶיךָ כִּי
עוֹדֶךָ חַי: וְאָמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף אֵלֹהִי אֲנִי מֵיֵת
זְמַנָּא הָדָא מְנַחֵם אֲנִי בְּתֵר דְּחַזִּיתִי יֵת אֶפִּיד אַרִי
עַד כַּעַן אֶת קָיָם: כֹּה וַיֵּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו
וְאֶל־בְּנֵי אָבִיו אֵעֲלֶה וְאֶגִּידָה לְפָרְעָה וְאֶמְרָה
אֵלָיו אַחִי וּבֵית־אָבִי אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן בָּאוּ
אֵלָי: וַיֵּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו וְאֶל־בְּנֵי אָבִיו אֵעֲלֶה
וְאֶגִּידָה לְפָרְעָה וְאֶמְרָה אֵלָיו אַחִי וּבֵית־אָבִי אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן בָּאוּ אֵלָי: וְאָמַר יוֹסֵף לְאָחָיו וּלְבֵית
אָבִיו אֶסֶק וְאֶחָיו לְפָרְעָה וְאֵמַר לֵה אַחִי וּבֵית
אָבִי דִי בְּאֶרֶעָא דְּכְנַעַן עָלוּ לֹתִי: כֹּה וְהָאֲנָשִׁים
רָעִי צֵאן כִּי־אֲנִשִּׁי מִקְנֶה הָיוּ וְצֵאֲנָם וּבְקָרָם
וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם הִבִּיאוּ: וְהָאֲנָשִׁים רָעִי צֵאן
כִּי־אֲנִשִּׁי מִקְנֶה הָיוּ וְצֵאֲנָם וּבְקָרָם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם
הִבִּיאוּ: וּגְבִרְיָא רָעִי עָנָא אַרִי גְבִרִי מְרִי גִיתִי הָיוּ
וְעִנְהוֹן וְתוֹרְהוֹן וְכָל דִּי לְהוֹן אִתִּיאוּ: כֹּה וְהָיָה
כִּי־יִקְרָא לָכֶם פָּרְעָה וְאָמַר מַה־מַּעֲשִׂיכֶם: וְהָיָה
כִּי־יִקְרָא לָכֶם פָּרְעָה וְאָמַר מַה־מַּעֲשִׂיכֶם: וְיֵהִי
אַרִי יִקְרִי לְכוּן פָּרְעָה וְיִימַר מַה עוֹבְדִיכוֹן:
כֹּה וְאֶמְרָתֶם אֲנִשִּׁי מִקְנֶה הָיוּ עַבְדֵּיךָ מִנְּעוּרֵינוּ
וְעַד־עַתָּה גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲבֹתֵינוּ עַבְדוֹר תִּשְׁבּוּ
בְּאֶרֶץ גִּשְׁן פִּירְתוּעֵבֶת מִצְרַיִם כָּל־רָעָה צֵאן:
וְאֶמְרָתֶם אֲנִשִּׁי מִקְנֶה הָיוּ עַבְדֵּיךָ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד־
עַתָּה גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲבֹתֵינוּ עַבְדוֹר תִּשְׁבּוּ בְּאֶרֶץ
גִּשְׁן פִּירְתוּעֵבֶת מִצְרַיִם כָּל־רָעָה צֵאן: וְתִמְרוּן

גברי מרי גיתי הוו עבדיך מעולמנא ועד כען אף אנחנא אף אבהתנא בדיל די תיתבון בארעא דגשן ארי מרחקין מצראי כל רעי ענא: א ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וצאנכם ובקרם וכל־אשר להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן: ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וצאנכם ובקרם וכל־אשר להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן: ואתא יוסף וחוי לפרעה ואמר אבא ואחי וענהון ותורהון וכל די להון אתו מארעא דכנען והא אנון בארעא דגשן: ב ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויצגם לפני פרעה: ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויצגם לפני פרעה: ומקצת מן אחוהי דבר חמשה גברין ואקימנן קדם פרעה: ג ויאמר פרעה אל־אחיו מה־מעשיכם ויאמרו אל־פרעה רעה צאן עבדיך גם־אנחנו גם־אבותינו: ויאמר פרעה אל־אחיו מה־מעשיכם ויאמרו אל־פרעה רעה צאן עבדיך גם־אנחנו גם־אבותינו: ואמר פרעה לאחוהי מה עובדיכון ואמרו לפרעה רעי ענא עבדיך אף אנחנא אף אבהתנא: ד ויאמרו אל־פרעה לגור בארץ פאנו כ־ראין מרעה לצאן אשר לעבדיך כ־כבד הרעב בארץ כנען ועתה י־שבו־נא עבדיך בארץ גשן: ויאמרו אל־פרעה לגור בארץ פאנו כ־ראין מרעה לצאן אשר לעבדיך כ־כבד הרעב בארץ כנען ועתה י־שבו־נא עבדיך בארץ גשן: ואמרו לות פרעה לאתותבא בארעא אתינא ארי לית רעיא לענא די לעבדיך ארי חקיף כפנא בארעא דכנען וכען יתבון כען עבדיך בארעא דגשן: ה ויאמר פרעה אל־יוסף לאמר אביך ואחידך באו אליך: ויאמר פרעה אל־יוסף לאמר אביך ואחידך באו אליך: ואמר פרעה ליוסף למימר אביך ואחידך אתו לותך: ו ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את־אביך ואת־אחידך ישבו בארץ גשן

ואם־ידעת ויש־כבם אנשי־חיל ושמחתם שרי מקנה על־אשר־לי: ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את־אביך ואת־אחידך ישבו בארץ גשן ואם־ידעת ויש־כבם אנשי־חיל ושמחתם שרי מקנה על־אשר־לי: ארעא דמצרים קדמך היא בדשפיר בארעא אותיב ית אבדך וית אחידך יתבון בארעא דגשן ואם ידעת ואית כהון גברין דחילא ותמננן רבני גיתי על די לי: ז ויבא יוסף את־יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־פרעה: ויבא יוסף את־יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־פרעה: ואיתי יוסף ית יעקב אבוי ויאקימנה קדם פרעה ויברך יעקב ית פרעה: ח ויאמר פרעה אל־יעקב כ־מה ימי שני חייך: ויאמר פרעה אל־יעקב כ־מה ימי שני חייך: ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השינו את־ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם: ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השינו את־ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם: ואמר יעקב לפרעה יומי שני תותבותי מאה ותלתין שנין ועירין ובישין הוו יומי שני חיי ולא אדביקו ית יומי שני חיי אבהתי ביומי תותבותהון: י ויברך יעקב את־פרעה ויצא מלפני פרעה: ויברך יעקב את־פרעה ויצא מלפני פרעה: ויברך יעקב ית פרעה ונפק מן קדם פרעה:

שבעי יא ויושב יוסף את־אביו ואת־אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה פרעה: ויושב יוסף את־אביו ואת־אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה פרעה: ואותיב יוסף ית אבוי וית

אָחוּהי וַיֵּהֶב לַהוֹן אַחֲסָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
בְּדַשְׁפִּיר בְּאַרְעָא בְּאַרְעָא דְּרַעַמְסֵס כְּמָא דִּי פִקִּיד
פְּרָעָה: י' וַיִּכְלֹכֵל יוֹסֵף אֶת־אֲבִיו וְאֶת־אֶחָיו
וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו לֶחֶם לִפְנֵי הַטָּף: וַיִּכְלֹכֵל
יוֹסֵף אֶת־אֲבִיו וְאֶת־אֶחָיו וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִיו
לֶחֶם לִפְנֵי הַטָּף: וְזֶן יוֹסֵף יָת אָבוּהִי וַיֵּת אָחוּהִי
וַיֵּת כָּל בֵּית אָבוּהִי לַחֲמָא לְפִנּוּם טַפְלָא: י"ג וְלֶחֶם
אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרַעֲב מְאֹד וְתִלְהָ
אָרֶץ מִצְרַיִם וְאָרֶץ כְּנָעַן מִפְּנֵי הָרַעֲב: וְלֶחֶם
אֵין בְּכָל־הָאָרֶץ כִּי־כָבֵד הָרַעֲב מְאֹד וְתִלְהָ אָרֶץ
מִצְרַיִם וְאָרֶץ כְּנָעַן מִפְּנֵי הָרַעֲב: וְלֶחֶם לִית
בְּכָל אֶרֶץ אֲרִי תַקִּיף כִּפְנָא לְחָדָא וְאַשְׁתַּלְהִי
עָמָא דְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְעָמָא דְּאַרְעָא דְּכְנַעַן מִן
קָדָם כִּפְנָא: י"ד וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף
הַנּוֹמָצָא בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בִּשְׂבָר
אֲשֶׁר־הֵם שְׂבָרִים וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה
פְּרָעָה: וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנּוֹמָצָא
בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בִּשְׂבָר אֲשֶׁר־הֵם
שְׂבָרִים וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה:
וְלָקִיט יוֹסֵף יָת כָּל כֶּסֶף אֲדָשְׁתַּכַּח בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם וּבְאַרְעָא דְּכְנַעַן בְּעִיבּוּדָא דִּי אָנוּן זְבִינִן
וְאִיתִי יוֹסֵף יָת כֶּסֶף לְבֵית פְּרָעָה: ט"ו וַיִּתֵּם
הַכֶּסֶף מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵאוּ
כָּל־מִצְרַיִם אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר הִכְהִילָנוּ לֶחֶם
וְלֶמָּה נָמוֹת נִגְדָד כִּי אָפֶס כֶּסֶף: וַיִּתֵּם הַכֶּסֶף
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵאוּ כָּל־מִצְרַיִם
אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר הִכְהִילָנוּ לֶחֶם וְלֶמָּה נָמוֹת נִגְדָד
כִּי אָפֶס כֶּסֶף: וּשְׁלִים כֶּסֶף מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
וּמֵאַרְעָא דְּכְנַעַן וְאִתּוּ כָּל מִצְרָאֵי לִוְת יוֹסֵף
לְמִימַר הֵב לָנָא לַחֲמָא וְלֶמָּה נָמוֹת לְקַבְּלָךְ אֲרִי
שְׁלִים כֶּסֶף: ט"ז וַיֹּאמֶר יוֹסֵף הֲבֵוּ מִקְנֵיכֶם
וְאַתְּנָה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֶס כֶּסֶף: וַיֹּאמֶר
יוֹסֵף הֲבֵוּ מִקְנֵיכֶם וְאַתְּנָה לָכֶם בְּמִקְנֵיכֶם אִם־אָפֶס
כֶּסֶף: וַאֲמַר יוֹסֵף הֲבֵוּ גִיתִּיכֹן וְאַתֵּן לְכֹן

בְּגִיתִּיכֹן אִם שְׁלִים כֶּסֶף: י"ז וַיָּבִיאוּ אֶת־
מִקְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם
בְּסוּסִים וּבְמִקְנֵה הָצֹאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר
וּבְחֻמְרִים וַיִּגְהֹלֵם בְּלֶחֶם בְּכָל־מִקְנֵיהֶם בִּשְׁנֵה
הַהוּא: וַיָּבִיאוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם אֶל־יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם
יוֹסֵף לֶחֶם בְּסוּסִים וּבְמִקְנֵה הָצֹאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר
וּבְחֻמְרִים וַיִּגְהֹלֵם בְּלֶחֶם בְּכָל־מִקְנֵיהֶם בִּשְׁנֵה
הַהוּא: וְאִיתִיו יָת גִּיתִּיהוֹן לִוְת יוֹסֵף וַיֵּהֶב לַהוֹן
יוֹסֵף לַחֲמָא בְּסוּסוֹתָא וּבְגִיתִי עָנָא וּבְגִיתִי תוֹרִין
וּבְחֻמְרִין וְזִנְנוּן בְּלַחֲמָא בְּכָל גִּיתִּיהוֹן בְּשִׁתָּא
הַהִיא: י"ח וְתִתֵּם הַשְּׁנֵה הַהוּא וַיָּבִיאוּ אֶל־יוֹסֵף
בִּשְׁנֵה הַשְּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נִכְחַד מֵאֲדָנִי כִּי
אִם־תֵּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־אֲדָנִי לֹא
נִשְׂאָר לִפְנֵי אֲדָנִי בְּלִיתִי אִם־גּוֹיִתָּנוּ וְאֲדָמָתָנוּ:
וְתִתֵּם הַשְּׁנֵה הַהוּא וַיָּבִיאוּ אֶל־יוֹסֵף בִּשְׁנֵה הַשְּׁנִית
וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־נִכְחַד מֵאֲדָנִי כִּי אִם־תֵּם הַכֶּסֶף
וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל־אֲדָנִי לֹא נִשְׂאָר לִפְנֵי אֲדָנִי
בְּלִיתִי אִם־גּוֹיִתָּנוּ וְאֲדָמָתָנוּ: וּשְׁלִימַת שְׁתָּא הַהִיא
וְאִתּוּ לִוְתָּה בְּשִׁתָּא תִּנְיָתָא וַאֲמַרוּ לָהּ לֹא נִכְסִי מִן
רְבוּנִי אֶלְהִין שְׁלִים כֶּסֶף וְגִיתִי בְּעִידָא לִוְת
רְבוּנִי לֹא אֲשַׁתָּאָר קָדָם רְבוּנִי אֶלְהִין גּוֹיִתָּנָא
וְאַרְעָנָא: י"ט לֶמָּה נָמוֹת לְעִינִיד גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־
אֲדָמָתָנוּ קִנְיָה־אֲתָנוּ וְאֶת־אֲדָמָתָנוּ בְּלֶחֶם וְנִהְיָה
אֲנַחְנוּ וְאֲדָמָתָנוּ עֲבָדִים לְפְרָעָה וְתוֹזְרַע וְנַחֲיָה
וְלֹא נָמוֹת וְהָאֲדָמָה לֹא תִשָּׁם: לֶמָּה נָמוֹת
לְעִינִיד גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אֲדָמָתָנוּ קִנְיָה־אֲתָנוּ וְאֶת־
אֲדָמָתָנוּ בְּלֶחֶם וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ וְאֲדָמָתָנוּ עֲבָדִים
לְפְרָעָה וְתוֹזְרַע וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוֹת וְהָאֲדָמָה לֹא
תִשָּׁם: לֶמָּה נָמוֹת לְעִינִיד אִף אֲנַחְנָא אִף אֲרַעְתָּנָא
קִנְיָ יִתְנָא וַיֵּת אֲרַעְתָּנָא בְּלַחֲמָא וְנִהִי אֲנַחְנָא
וְאַרְעְתָּנָא עֲבָדִין לְפְרָעָה וְהֵב כִּר וַרְעָא וְגִיחִי וְלֹא
נָמוֹת וְאַרְעָא לֹא תִבּוּר: כ' וַיִּקֶּן יוֹסֵף אֶת־כָּל־
אֲדָמַת מִצְרַיִם לְפְרָעָה כִּי־מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ
שְׂדֵהוּ כִּי־חֻזַּק עֲלֵהֶם הָרַעֲב וְתִתִּי הָאָרֶץ

לַפְרָעָה: וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת־פְּלִאדְמַת מִצְרַיִם לַפְרָעָה
 בִּימְכָרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב
 וַתְּהִי הָאָרֶץ לַפְרָעָה: וַקָּנָא יוֹסֵף יֵת כָּל אֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם לַפְרָעָה אַרְי וּבִינּוּ מִצְרַיִם גְּבַר חֻקְלָה
 אַרְי תִּקְיָף עֲלֵיהוֹן כִּפְנָא וְהוּת אֶרְעָא לַפְרָעָה:
 כֹּא וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ לַעֲרִים מִקְצָה גְּבוּל־
 מִצְרַיִם וְעַד־קֶצְהוּ: וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ
 לַעֲרִים מִקְצָה גְּבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קֶצְהוּ: וַיֵּת עֲמָא
 אַעֲבַר יֵתָה מִקְרִי לִקְרִי מִסִּיפֵי תַחוּם מִצְרַיִם וְעַד
 סוּפָה: כֹּא רַק אֲדַמַּת הַכְּהֻנִּים לֹא קָנָה כִּי חֹק
 לַכְּהֻנִּים מֵאֵת פְּרָעָה וְאָכְלוּ אֶת־חֻקְסָא אֲשֶׁר
 נָתַן לָהֶם פְּרָעָה עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־
 אֲדַמָּתָם: רַק אֲדַמַּת הַכְּהֻנִּים לֹא קָנָה כִּי חֹק
 לַכְּהֻנִּים מֵאֵת פְּרָעָה וְאָכְלוּ אֶת־חֻקְסָא אֲשֶׁר
 נָתַן לָהֶם פְּרָעָה עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־אֲדַמָּתָם: לְחוּד
 אֶרְעָא דְּכַמְרִיא לֹא זִבִּין אַרְי חֻקְלָא לְכַמְרִיא מְלוּת
 פְּרָעָה וְאָכְלִין יֵת חֻקְלָהוֹן דִּיהִב לַהוֹן פְּרָעָה עַל
 כֵּן לֹא זִבִּינוּ יֵת אֶרְעָהוֹן: כֹּא וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־
 הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת־אֲדַמָּתְכֶם
 לַפְּרָעָה הֵאֱלִיכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם אֶת־הָאֲדָמָה:
 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם
 וְאֶת־אֲדַמָּתְכֶם לַפְּרָעָה הֵאֱלִיכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם אֶת־
 הָאֲדָמָה: וַאֲמַר יוֹסֵף לַעֲמָא הָא זִבְנִית יִתְכּוֹן יוֹמָא
 דִּין וַיֵּת אֶרְעָכוֹן לַפְּרָעָה הָא לְכוֹן כֹּר זֶרַע
 וַתִּזְרְעוּן יֵת אֶרְעָא: כֹּא וְהָיָה בְּתַבּוּאָת וּנְתַתֶּם
 חֲמִישִׁית לַפְּרָעָה וְאַרְבַּע הִידָת יִהְיֶה לָכֶם

לַזֶּרַע הַשָּׂדֶה וּלְאָכְלֶכֶם וּלְאָשֶׁר בְּבִתְיֹכֶם
 וּלְאָכְלֶכֶם לְטַפְכֶם: וְהָיָה בְּתַבּוּאָת וּנְתַתֶּם חֲמִישִׁית
 לַפְּרָעָה וְאַרְבַּע הִידָת יִהְיֶה לָכֶם לַזֶּרַע הַשָּׂדֶה
 וּלְאָכְלֶכֶם וּלְאָשֶׁר בְּבִתְיֹכֶם וּלְאָכְלֶכֶם לְטַפְכֶם: וְהָיָה
 בְּאֶעוּלֵי עֲלֻלָתָא וַתִּתְּנוּן חֵד מִן חֲמִשָּׁא לַפְּרָעָה
 וְאַרְבַּע חֻלְקִין יֵהָא לְכוֹן לְכוּר זֶרַע חֻקְלָא
 וּלְמִיכְלוֹן וְלֹאֲנִשׁ בְּבִתְיֹכוֹן וּלְמִיכְל לְטַפְלֹכוֹן:
 מִפְּטוּר כֹּא וַיֹּאמְרוּ הַחִיתִּינוּ נִמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנֵי
 וְהִינֵנוּ עֹבְדִים לַפְּרָעָה: וַיֹּאמְרוּ הַחִיתִּינוּ נִמְצָא־חֵן
 בְּעֵינֵי אֲדֹנֵי וְהִינֵנוּ עֹבְדִים לַפְּרָעָה: וַאֲמַרוּ
 קִימְתָנָא נִשְׁפַח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רַבּוּנִי וְהִי עֹבְדִין
 לַפְּרָעָה: כֹּא וַיֵּשֶׁם אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֹק עַד־הַיּוֹם
 הַזֶּה עַל־אֲדַמַּת מִצְרַיִם לַפְּרָעָה לְחֹמֶשׁ רַק
 אֲדַמַּת הַכְּהֻנִּים לְבָדָם לֹא הָיְתָה לַפְּרָעָה: וַיֵּשֶׁם
 אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֹק עַד־הַיּוֹם הַזֶּה עַל־אֲדַמַּת מִצְרַיִם
 לַפְּרָעָה לְחֹמֶשׁ רַק אֲדַמַּת הַכְּהֻנִּים לְבָדָם לֹא
 הָיְתָה לַפְּרָעָה: וְשׁוּי יֵתָה יוֹסֵף לְגִזְרָא עַד יוֹמָא
 הַדִּין עַל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם דִּיהוֹן יִתְבִּין חֵד מִן
 חֲמִשָּׁא לַפְּרָעָה לְחוּד אֶרְעָא דְּכַמְרִיא בְּלַחוּדִיהוֹן
 לֹא הוּת לַפְּרָעָה: כֹּא וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיִּאָּחֲזוּ כָּה וַיִּפְּרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד: וַיֵּשֶׁב
 יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיִּאָּחֲזוּ כָּה וַיִּפְּרוּ
 וַיִּרְבּוּ מְאֹד: וַיַּחֲבִיב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם
 בְּאֶרְעָא דְּגִשֶׁן וַאֲחִסְיָנוּ כֹּא וַנִּפְּשׂוּ וַסְּגִיאוּ
 לְחֵדָא:

ק"ו פסוקים והללא"ל סימן.

לַפְּרָעָה: וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת־פְּלִאדְמַת מִצְרַיִם לַפְּרָעָה
 בִּימְכָרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי־חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב
 וַתְּהִי הָאָרֶץ לַפְּרָעָה: וַקָּנָא יוֹסֵף יֵת כָּל אֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם לַפְּרָעָה אַרְי וּבִינּוּ מִצְרַיִם גְּבַר חֻקְלָה
 אַרְי תִּקְיָף עֲלֵיהוֹן כִּפְנָא וְהוּת אֶרְעָא לַפְּרָעָה:
 כֹּא וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ לַעֲרִים מִקְצָה גְּבוּל־
 מִצְרַיִם וְעַד־קֶצְהוּ: וְאֶת־הָעָם הֶעֱבִיר אֹתוֹ
 לַעֲרִים מִקְצָה גְּבוּל־מִצְרַיִם וְעַד־קֶצְהוּ: וַיֵּת עֲמָא
 אַעֲבַר יֵתָה מִקְרִי לִקְרִי מִסִּיפֵי תַחוּם מִצְרַיִם וְעַד
 סוּפָה: כֹּא רַק אֲדַמַּת הַכְּהֻנִּים לֹא קָנָה כִּי חֹק
 לַכְּהֻנִּים מֵאֵת פְּרָעָה וְאָכְלוּ אֶת־חֻקְסָא אֲשֶׁר
 נָתַן לָהֶם פְּרָעָה עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־
 אֲדַמָּתָם: רַק אֲדַמַּת הַכְּהֻנִּים לֹא קָנָה כִּי חֹק
 לַכְּהֻנִּים מֵאֵת פְּרָעָה וְאָכְלוּ אֶת־חֻקְסָא אֲשֶׁר
 נָתַן לָהֶם פְּרָעָה עַל־כֵּן לֹא מָכְרוּ אֶת־אֲדַמָּתָם: לְחוּד
 אֶרְעָא דְּכַמְרִיא לֹא זִבִּין אַרְי חֻקְלָא לְכַמְרִיא מְלוּת
 פְּרָעָה וְאָכְלִין יֵת חֻקְלָהוֹן דִּיהִב לַהוֹן פְּרָעָה עַל
 כֵּן לֹא זִבִּינוּ יֵת אֶרְעָהוֹן: כֹּא וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־
 הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת־אֲדַמָּתְכֶם
 לַפְּרָעָה הֵאֱלִיכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם אֶת־הָאֲדָמָה:
 וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־הָעָם הֵן קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם
 וְאֶת־אֲדַמָּתְכֶם לַפְּרָעָה הֵאֱלִיכֶם זֶרַע וּזְרַעְתֶּם אֶת־
 הָאֲדָמָה: וַאֲמַר יוֹסֵף לַעֲמָא הָא זִבְנִית יִתְכּוֹן יוֹמָא
 דִּין וַיֵּת אֶרְעָכוֹן לַפְּרָעָה הָא לְכוֹן כֹּר זֶרַע
 וַתִּזְרְעוּן יֵת אֶרְעָא: כֹּא וְהָיָה בְּתַבּוּאָת וּנְתַתֶּם
 חֲמִישִׁית לַפְּרָעָה וְאַרְבַּע הִידָת יִהְיֶה לָכֶם

הפטרה לפרשת ויגש ביחזקאל פרק לו

לֹא יִהְיֶה דְּבִרְיָהוּהָ אֵלַי לֵאמֹר: כֹּא וְאֹתָהּ בְּנֵי־אָדָם קַח־לָךְ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לַיהוָה וּלְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל חֲבֵרְיוּ וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתוּב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרְיוּ: וְקָרַב
 אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד לָךְ לַעֲץ אֶחָד וְהָיוּ לְאַחֲדִים בִּידֹד: כֹּא וְכֹאשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמֶּךָ לֵאמֹר
 הֲלֹא־תִגִּיד לָנוּ מִה־אֵלֶּה לָךְ: כֹּא וְדַבֵּר אֲלֵהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־עֵץ יוֹסֵף
 אֲשֶׁר בִּיד־אֶפְרַיִם וְשִׁבְמִי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרְיוּ וְנִתְּתִי אוֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ יְהוָה וְעִשִּׂיתֶם לַעֲץ אֶחָד
 וְהָיוּ אֶחָד בִּידֵי: כֹּא וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר־תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם בִּידֹד לְעֵינֵיהֶם: כֹּא וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר
 אֲדֹנֵי יְהוָה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִלְכוּ־שָׁם וּקְבַצְתִּי אֹתָם מִסְּכֵיב

והבאתי אותם אל־אדמתם: כִּי עָשִׂיתִי אִתָּם לְגוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלֶּךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיֶה עוֹד לְשֵׁנִי גוֹיִם וְלֹא יִחָצוּ עוֹד לְשֵׁנִי מַמְלָכוֹת עוֹד: כִּי וְלֹא יִפְמָאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבִשְׁקוּצֵיהֶם וּבְכָל פְּשָׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אִתָּם מִכָּל מוֹשְׁבֵיתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְיִתְרַתִּי אוֹתָם וְיִחְיֶינִי לְעַם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים: כִּי וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוּעָה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטֵי יִלְכוּ וְחֻקֹּתַי יַשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם: כִּי וַיָּשָׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לַיַּעֲקֹב אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיָּשָׁבוּ עָלֶיהָ הִמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם: כִּי וּבְרַתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם וְנִתְּנִים וְהַרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: כִּי וְהָיָה מִשְׁכְּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהִמָּה יִהְיֶינִי לְעַם: כִּי וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מְקֹדָשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם:

<<< המשך מעמוד 21

שבת. ויש לשים לב שיגיעו לקריאת שמע שבערבית בזמן צאת הכוכבים, ואם לא - שלפחות יסיימו את התפילה בסמוך לזמן צאת הכוכבים ואז יקראו שוב קריאת שמע של ערבית בזמנה. גם בליל שבת זה נזהרים לא לעשות קידוש בין השעות 17:40-18:40²⁰. לכן יש להזדרז לקדש לפני השעה 17:40.

יום ראשון יב טבת

הערב²¹ 'ליל ניתל'. מצאת הכוכבים ועד חצות הלילה²² לא לומדים תורה, גם לא חסידות²³.

האבלים אומרים את המשניות לאחר התפילה כרגיל.

את הזמן הזה שבו לא לומדים צריך להיזהר לא לבזבז סתם בבטלה. יש לנצל את הזמן הזה להפקת תועלת בנושאים שמוסיפים חכמה וחריפות כדי שיוכלו ללמוד ולהבין דברי תורה טוב יותר, וכן בנייהול ענייני הבית, ובהוספה בצדקה וחסד²⁴.

את ספר התורה לארון הקודש¹⁴, ובסיום הקדיש מתחילים תפילת שמונה עשרה.

בברכת "שומע תפילה" אומרים "עננו". ומי ששכח ונזכר אחרי שכבר אמר את שם השם בסיום הברכה, יאמר "עננו" לפני "יהיו לרצון" האחרון שבסיום תפילת שמונה עשרה.

במקומות שנוהגים בהם שהכוהנים עולים לדוכן לברך בכל יום, נוהגים כך גם בתפילה זו - אך זאת רק אם מתפללים אחרי פלג המנחה ולפחות חצי שעה לפני השקיעה¹⁵. ואם הכוהנים אינם מברכים - החזן אומר את ברכת כוהנים (בכל זמן שמתפללים)¹⁶.

לא אומרים תחנון ו"אבינו מלכנו"¹⁷.

הרבי חידש את המנהג העתיק (שמקורו במשנה) לומר "דברי כיבושין" אחרי תפילת מנחה בתענית ציבור, ועורר שיאמרו לפחות כמה מילים או מזמור תהלים שמעוררים לתשובה¹⁸. יש לומר דברים מרוממים ומשמחים הקשורים לתשובה - כדי שלא תהיה סתירה לקדושת השבת שבה לא אומרים דברים מעוררי עצב וצער¹⁹.

מקדימים להתפלל קבלת שבת וערבית של

14. לוח כולל חב"ד.

15. שם. ראה כף-החיים שם ס"ק ז. וראה ילקוט-יוסף - מועדים עמ' 550 וש"נ, ונטעי-גבריאל בין-המצרים פי"ג ס"ו וש"נ.

16. ראה בשו"ע אדמו"ר סו"ס קכט.

17. לוח כולל חב"ד.

18. ליקוטי-שיחות כרך כ עמ' 352, וש"נ.

19. ת"מ 'התנועדות' תש"מ ח"ב עמ' 726 ואילך.

20. כך מסר הרה"ח ר"ל גרונר ע"ה.

21. שיחת כ' כסלו ה'תשל"ז, סל"ח. אג"ק ח"ג עמ' קכ.

22. לוח 'היום יום' יז טבת. וראה ב'התקשרות' גיליון רפג עמ' 18 וגיליון שלג עמ' 19 בנדון. אג"ק ח"ד עמ' שנב.

23. גיליון 'כפר חב"ד' מס' 646 עמ' 15. 'רשימות' חורף תרצ"ה, חוברת קעט ס"ט.

24. ספר השיחות תש"ח ח"א עמ' 193.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', י' בטבת	5.20	4.32	5.42	6.45	9.07	11.39	12.09	4.40.4	5.07
ש"ק, י"א בטבת	5.21	4.32	5.43	6.46	9.07	11.40	12.10	4.40.9	5.08
א', י"ב בטבת	5.21	4.33	5.43	6.46	9.07	11.40	12.10	4.41.5	5.08
ב', י"ג בטבת	5.21	4.33	5.44	6.47	9.08	11.41	12.11	4.41.9	5.09
ג', י"ד בטבת	5.22	4.34	5.44	6.47	9.08	11.41	12.11	4.42.6	5.09
ד', ט"ו בטבת	5.22	4.34	5.45	6.48	9.09	11.42	12.12	4.43.2	5.10
ה', ט"ז בטבת	5.23	4.34	5.45	6.48	9.09	11.42	12.12	4.43.8	5.10
ו', י"ז בטבת	5.23	4.35	5.46	6.48	9.10	11.43	12.13	4.44.5	5.11

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם

י' בטבת ה'תשפ"ד – י"ז בטבת ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י' בטבת	הלכות נזקי ממון פרק ו-ח.	הל' גירושין פרק יג.	מ"ע רלו.
ש"ק	י"א בטבת	פרק ט-יא.	הל' יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמא.
א'	י"ב בטבת	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע רמא.
ב'	י"ג בטבת	הלכות גניבה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ג.	מ"ת רמד. מ"ע רלט.
ג'	י"ד בטבת	פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע רח. מ"ת רעא. ערב.
ד'	ט"ו בטבת	פרק ז-ט.	פרק ה.	מ"ת רמו. רמג.
ה'	ט"ז בטבת	הלכות גזילה ואבידה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מ"ת רמה.
ו'	י"ז בטבת	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ת רמז.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ויגש	16:00	17:20	16:21	17:21	16:08	17:19	16:23	17:22
ויחי	16:04	17:24	16:25	17:25	16:12	17:23	16:27	17:26

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעני** ע"ה **דייטש**